

bulletin skip

zvláštní číslo **1/2018** ročník 27

**Aktivity SKIP na podporu čtenářství
a k propagaci služeb knihoven**

skip

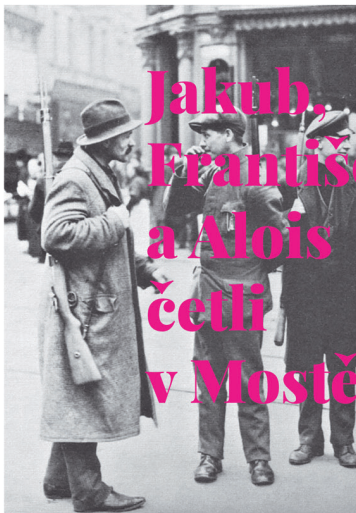
Svaz knihovníků
a informačních pracovníků ČR

Týden knihoven
30.9. – 6.10.2019

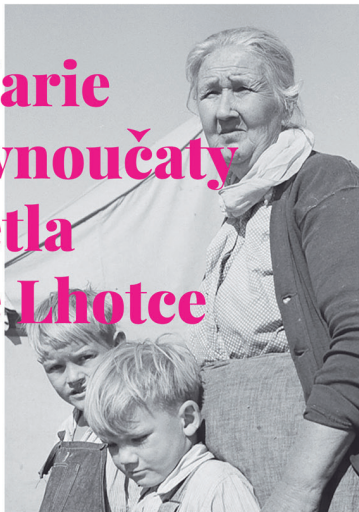
**Josef
a Ignác
četli
v Chebu**

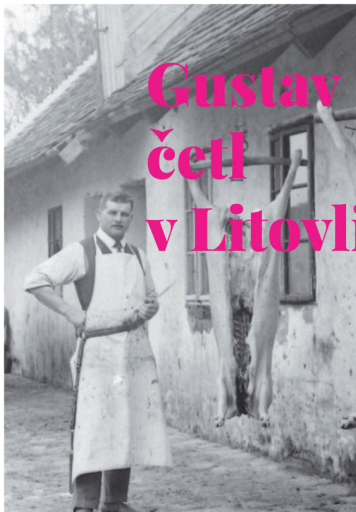
**Jakub,
František
a Alois
četli
v Mostě**

**Marie
s vnoučaty
četla
ve Lhotce**

**Gustav
četl
v Litovli**

Více informací na
www.skipcr.cz

Plakát k akci Týden knihoven 2019

2 BULLETIN SKIP zvláštní číslo

 skip
 KNIHOVNY.CZ
 Geiba

Obsah

1 Úvod	4
2 Krátkodobé celostátní akce	5
Březen – měsíc čtenářů	5
Noc s Andersenem	9
Týden knihoven	13
Den pro dětskou knihu	16
3 Dlouhodobé celostátní aktivity	18
S knížkou do života (Bookstart)	18
Už jsem čtenář – Knižka pro prvňáčka	22
Kde končí svět	25
Lovci perel	28
4 Dlouhodobé regionální aktivity	31
Čteme všichni, vypráví jen někdo	31
Hry bez hranic aneb Knihovnice dětem	33
KnihOlympiáda	34
My všichni jsme Východočeši	36
Nekotám, čtu!	38
Škola naruby	40
5 Praktická doporučení pro pořádání akcí	42
6 Závěr	45

Nahoře: Výřez plakátu k akci Den pro dětskou knihu

Na obálce: Výřez plakátu k akci Den pro dětskou knihu

1 Úvod

Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP) je dobrovolnou profesní a stávkovou organizací knihovníků a informačních pracovníků, která má spolkový charakter. Jeho posláním je usilovat o soustavné zvyšování úrovně knihovnické a informační práce a s tím spojené prestiže oboru a o to, aby ze strany státu, zřizovatelů knihoven a informačních institucí byly vytvářeny příznivé podmínky pro jejich rozvoj a činnost. Proto SKIP v souladu se svými stanovami¹:

- vytváří platformu pro demokratickou výměnu názorů, poznatků a zkušeností uvnitř spolku i v oboru knihovnictví a informační vědy;
- organizuje odborné a společenské kontakty mezi knihovníky a informačními pracovníky;
- podílí se na celoživotním vzdělávání knihovníků a informačních pracovníků;
- spolupracuje na tvorbě a realizaci koncepcí oboru, podílí se na rozvoji teorie a praxe oboru knihovnictví a informační vědy;
- podporuje rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb, posiluje kulturní, vzdělávací, informační a komunitní role knihoven ve společnosti;
- podporuje publikační činnost, popularizuje knihovny na veřejnosti, ovlivňuje pozitivní povědomí veřejnosti o činnosti knihoven a knihovnické profesi;
- spolupracuje se státními a samosprávnými orgány a provozovateli knihoven na vytváření příznivých podmínek pro činnosti knihoven a ve vztahu k těmto orgánům plní úlohu poradního, expertního a koordinačního činitele v oblasti knihovnictví;
- spolupracuje s knihovnami a informačními útvary, se vzdělávacími institucemi v oboru a s dalšími organizacemi, které se doma či v zahraničí zabývají knihovnictvím a informační činností;

- spolupracuje s profesními spolky a organizacemi působícími (i v oborech souvisejících) doma i v zahraničí a také s mezinárodními organizacemi v oboru;

- spolupracuje se zaměstnavatelskými svazy, odborovými organizacemi a dalšími sdruženími, zastupuje své členy při kolektivním vyjednávání. SKIP rovněž vydává spolkový časopis Bulletin SKIP, jehož součástí je i toto zvláštní číslo.

SKIP sdružuje na 1 500 členů (individuálních a institucionálních) a je organizován na regionálním principu. Jeho působnost je tedy nejen celostátní, ale opravdu dosahuje do regionů i konkrétních lokalit. Po odborné linii zajišťují činnost SKIP sekce (knihovníků – trenérů paměti, veřejných knihoven, vzdělávání, zaměstnavatelská), kluby (dětských knihoven, školních knihoven, lékařských knihoven, tvořivých knihovníků, vysokoškolských knihovníků, frankofonní) a komise (pro zahraniční styky).

Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že SKIP usiluje především o rozvoj kvalitních knihovnických služeb knihoven v ČR v nejšířším slova smyslu a jejich vzájemné propojování a sdílení. K nim v současné době už zdaleka nepatří jen klasické výpůjční služby. Důležitou součástí těchto služeb je mimo jiné také vzdělávací, kulturní a komunitní činnost knihoven. Stovky knihoven si tuto skutečnost plně uvědomují a realizují tisíce vzdělávacích, kulturních a zejména komunitních aktivit. Podle statistických šetření je však zároveň zřejmé, že téměř 3 000 veřejných knihoven v České republice neuspořádá ani jednu takovou akci či aktivitu za rok. Tyto knihovny jsou perspektivně vzhledem k rozvoji digitálních technologií existenčně ohroženy, aniž si to možná ony či jejich zřizovatelé uvědomují.

Především (ale nejen) těmto knihovnám je určeno překládané zvláštní číslo. SKIP totiž pořádá

¹ Stanovy Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky schválené valnou hromadou konanou dne 15. 6. 2016. *SKIP: Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha: SKIP, c2010-2018 [cit. 2018-12-03]. Dostupné z: <https://www.skipcr.cz/co-je-skip/hlavni-dokumenty-skip/stanovy-skip>

každoročně desítky společných, sdílených aktivit, k nimž je možné se velmi snadno připojit, a zahájit tak v knihovně konkrétní činnost, ať už vzdělávací, kulturní, odpočinkovou nebo komunitní. Tyto aktivity a kampaně mají již své pevné, často oceňované místo v životě společnosti či konkrétních komunit, stanovená pravidla, využitelné postupy, sdílené zkušenosti, zdroje k propagaci, společný mediální obraz atp., tedy vše, co může ulehčit knihovnám zahájení těchto aktivit a zároveň jim usnadnit propagaci a marketing vlastních služeb i budování dobrých vztahů s veřejností (public relations, PR).

V tomto zvláštním čísle se zaměřujeme především na aktivity k podpoře čtenářství dětí i dospělých a akce k propagaci služeb a činnosti knihoven, neboť tyto dvě oblasti se týkají nejvíce veřejných knihoven v ČR a jsou v nich velmi dobře využitelné.

V následujícím textu jsou nejprve uvedeny krátkodobé celostátní akce – těmi jsou (v pořadí podle doby konání v kalendářním roce) Březen – měsíc čtenářů, Noc s Andersenem, Týden knihoven a Den pro dětskou knihu. Poté následují dlouhodobé celostátní aktivity (ty většinou

probíhají v průběhu téměř celého kalendářního roku), konkrétně projekty S knížkou do života (Bookstart), Už jsem čtenář – Knižka pro prvňáčka, Kde končí svět a Lovci perel, a příklady dlouhodobých regionálních aktivit (ty jsou řazeny abecedně). Nechybějí ani praktická doporučení pro pořádání akcí.

Věříme, že předložené příklady a návody mohou pomoci kterékoli knihovně připojit se ke společnému projektu konkrétními aktivitami s využitím uvedených příkladů dobré praxe, metodických rad a návodů a že jí pomohou i k budování dobrého obrazu jejích služeb na veřejnosti.

Jako zdroj údajů o jednotlivých projektech posloužily především jejich webové prezentace, řadu údajů upřesnili členové výkonného výboru SKIP, některé doplňkové údaje pak byly získány z dalších dokumentů SKIP. Texty příkladů dobré praxe poskytly konkrétní uváděné instituce.

V textu je na řadě míst jako důležitý komunikační prostředek zmiňována elektronická konference Andersen – proto již zde uveďme, že do této konference je možné se přihlásit zasláním žádosti předsedovi SKIP Mgr. Romanu Giebischovi, Ph.D., a to na e-mail roman.giebisch@nkp.cz.

2 Krátkodobé celostátní akce

Březen – měsíc čtenářů

Cíl projektu

Propagovat činnost a služby knihoven.

Nabídnout nové, moderní služby.

Propojit čtenáře a zájemce o tyto služby, organizace a instituce zabývající se četbou a čtenářstvím ke společné mediální kampani.

Podpořit společenský význam a prestiž četby. Dát o sobě vědět: ano, čteme a je nás stále hodně!

Organizátor

Sekce veřejných knihoven SKIP

Stručná historie

Březen jako Měsíc knihy se slaví od roku 1955. I přes původně ideologické zaměření býval (nejen) v knihovnách po dlouhá desetiletí vždy věnován knihám a čtení. Je to tedy naše nejstarší a tradiční kampaň k podpoře četby a čtenářství. Na přelomu tisíciletí se knihovny připojily ke kampani Březen – měsíc internetu a využily tento měsíc k propagaci nového média a nových služeb knihoven s ním spojených, přičemž se nikdy nezapomínalo ani na propagaci knihy a čtení. Po několikaleté přestávce byl pak na jednání Sekce veřejných knihoven v roce 2008 přijat návrh RNDr. Tomáše Řeháka, ředitele Městské knihovny v Praze, na změnu zaměření březnové kampaně. První Březen – měsíc čtenářů (BMČ)

proběhl v roce 2009. Od té doby probíhá kampaň každoročně.

Počet zapojených knihoven

Každoročně přes 400 knihoven z celé České republiky.

Popis akce

V rámci BMČ se v knihovnách prezentují především nově zaváděné služby: zahajuje se např. půjčování elektronických čteček knih, tabletů, elektronických knih, tematických kufříků, audioknih, upravují se webové stránky pro mobilní zařízení. Knihovny zprovozňují biblioboxy a biblioschránky pro nepřetržité vrácení knih (24 hodin denně), zapojují se do služby Ptejte se knihovny, ale zavádějí také půjčování deštníků, dioptrických brý-

Výřez plakátu k akci Březen – měsíc čtenářů 2017

lí, hraček, deskových her. Nabízejí žákům balení a opravy učebnic, obyvatelům obcí knihobudky a Sousedské knihovny na veřejném frekventovaném místě, připojují se ke službě Kniha do vlaku (ta se již může pochlubit více než 100 knihovnamí). Otevírají se (třeba jen dočasné) kavárny, tiché studovny pro badatele, lektorky, prezentují se virtuální prohlídky knihovny. Nabízí se nově donáška či dovážka knih imobilním občanům a seniorům, rodinné průkazky; pro zájemce se instalují automaty se špunty do uší či kávou. Zahajují se nové společné projekty. Nově jsou vybavovány dětské koutky, objevují se přebalovací pulty, otevírají se nová či rekonstruovaná oddělení apod. Vše je doplněno intenzivnější nabídkou zajímavých programových aktivit. Jde mimo jiné i o zjištění reálné situace s nečtenářstvím v ČR, hledání důvodů toho, proč do knihoven někteří lidé nechodí, a následnou změnu prostředí, fondů a služeb.

Cílová skupina

BMČ je věnován všem skupinám obyvatel, proto je jeho záběr široký a čas dostatečný (31 dní). Jde jak o registrované uživatele (zlepšování a rozšiřování služeb), tak o (prozatímní) nečtenáře, resp. neuživatele.

Termín

Každý rok po celý měsíc březen (1.–31. března).

Místo

K aktivitám BMČ jsou primárně využívány prostory knihoven, řada aktivit se koná také ve veřejném venkovním prostoru obcí/měst, případně v prostorách partnerů. Záleží vždy na typu aktivity.

Program

V průběhu kampaně BMČ probíhají besedy, přednášky, soutěže, aktivity vedoucí k iniciaci nečtenářů (typu: přijďte říci, co vám v knihovně chybí, s knihovnou můžete cokoliv, přiveďte do knihovny své nečtoucí rodinné příslušníky apod.), ale také aktivity specializované pro konkrétní skupiny komunity (čtenáře fantasy litera-

tury, hráče deskových her apod.). V rámci besed a veřejných čtení se nabízí intenzivní kontakt s autory a překladateli beletrie i odborné literatury. Čtení se propaguje netradičními způsoby a cestami – děti čtou seniorům a naopak, zdraví čtou nemocným či handicapovaným a naopak, probíhají soutěže v rychlém čtení (s ověřováním porozumění obsahu), učí se kritické čtení (kurzy, ukázky), prezentují se digitalizované knihy a čte se z nich, probíhá čtení v cizích jazycích (zainteresování učitelů nebo např. menšin), maratony a non-stop čtení, čtení na netradičních místech (na střeše, na věži, v jeskyni, na stromě, ve vlaku, v tramvaji i jinde), v netradiční hodinu (např. o půlnoci), čtení netradičně v knihovně (postele, gauče, váleďla – možno spojit s novým vybavením a novými pravidly v knihovně), zkrátka čtení čehokoliv, kdekoliv a kýmkoliv – podle praxe, zkušeností a nápadů. Aktivit je skutečně nepřehledné množství, i prostý výčet by zabral několik stran. Inspiraci lze získat především u dlouhodobě zapojených knihoven.

Stále více knihoven se v BMČ připojuje také k aktivitě Čtenář roku. Podle kritérií, která doporučí SKIP, vybírají svého „nejlepšího“ čtenáře. Toho odměňují v rámci knihovny, v některých krajích probíhá poté výběr/volba „nejlepšího“ čtenáře kraje na slavnostním setkání např. s představiteli kraje. Z těchto vítězů je pak vybírán i vítěz absolutní – celorepublikový Čtenář roku. Cílem této aktivity je posilovat společenský význam a prestiž četby a ocenit ty, kteří služby knihoven nejvíce využívají. Čtenář roku už byl vybrán např. z čtenářské komunity babiček, nejmladších uživatelů knihovny, nejpilnějších čtenářů, školních tříd atd. Vítěz se mimo jiné účastní slavnostního ceremoniálu udílení cen Magnesia Litera, kde v přímém televizním přenosu předává jednu z hlavních cen.

Vedle tradičních akcí je každý rok vyhlášováno i společné téma – např. nové služby knihoven pro předškolní děti apod. Program i výběr aktivit, k nimž se připojí, stejně jako zavedení nové služby, si volí knihovna sama podle vlastních potřeb a podmínek.

V rámci BMČ probíhá rovněž soutěž Biblioweb, jejímž cílem je zlepšovat kvalitu webových stránek knihoven, aby sloužily jejich návštěvníkům jako spolehlivý zdroj informací o knihovnách, jejich fondech i službách a přilákaly je k jejich využívání.

Rozpočet

Z připravených aktivit a nově zaváděných služeb a z jejich prezentace se odvozuje i rozpočet na BMČ. Vždy záleží na možnostech provozovatele knihovny. Účast v BMČ tedy nemusí představovat žádné speciální náklady, neboť větší na aktivitu patří do statutárních činností a služeb knihovny. SKIP s podporou partnerů hradí například tvorbu a výrobu plakátů pro kampaň, ceny pro vítěze soutěže Čtenář roku (pobyť a program v Praze atd.), ceny pro vítěze soutěže Biblioweb a některé další náklady.

Zdroje k využití při propagaci akce

Logo akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/loga-ke-stazeni>

Plakát akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/propagacni-materialy>

Web: <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/brezen-mesic-ctenaru>

Jak se k akci připojit

Zaregistrovat se prostřednictvím elektronického formuláře, který je pravidelně zveřejňován na adrese <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/brezen-mesic-ctenaru>. Tím se zároveň knihovna hlásí k odběru společných plakátů k BMČ, které si pak může vyzvednout ve své krajské knihovně u kontaktních osob.

Několik praktických rad

- Je dobré udělat si průzkum nečtenářů v obci. Měl by se obracet k lidem, kteří buď nečtou (a zjistit proč), nebo k lidem, kteří čtou, ale nechodí do knihovny (a zjistit proč). Šetření může mít formu dotazníku, řízeného rozhovoru, besedy apod. Při hlubším průzkumu mohou být výsledky zajímavé jak pro knihovny, tak pro partnery. Mohou poskytnout informace o tom, co lidem v knihovně chybí,

o procentu nečtenářů v populaci, eventuálně o možnostech toto procento měnit.

- Je výhodné zavést nové služby a výhody pro uživatele (registrované i neregistrované), nové a netradiční typy akcí, setkání se čtenáři, kteří do knihoven (zatím) nechodí.
- V rámci BMČ pořádají některé knihovny tzv. čtenářské amnestie, kdy mohou čtenáři vrátit všechny knihovní jednotky, které mají půjčeny, beze strachu ze sankcí za pozdní vrácení. V praxi to znamená, že všem čtenářům, kteří v tomto měsíci vrátí půjčené knihy, časopisy atd., budou prominuty poplatky za upomínky a zpoždění. Názory na tuto aktivitu se různí, řada knihoven ji však s úspěchem využívá.

Kontakt na garanta akce

Roman Giebisch, roman.giebisch@nkp.cz,
tel.: 739 614 027

Příklady dobré praxe

Program pro žáky osmých a devátých tříd ZŠ. Po zhlédnutí dokumentárního filmu o tom, jak tibetské matky posílají své děti na nebezpečný pochod přes Himálaj do Nepálu, aby jim daly šanci na školní vzdělání v tibetštině a život ve své vlastní kultuře, se dvě skupiny s námi průvodci vydají na cestu dobříšským anglickým parkem, která tento pochod simuluje. Soutěžní hra dovede děti do cíle v místním kulturním domě, kde zhlédnou film o dalších osudech tibetských dětí, a poté je čeká beseda s jedním z organizátorů festivalu Most pro Tibet. Na závěr děti čeká malá odměna za účast v soutěži.

Městská knihovna Dobříš

Jednou z nejpovedenějších akcí bylo bezesporu seznámení čtenářů s knihovnou a jejím fondem prostřednictvím questu, česky „hledáčky“. Žáci základních i středních škol pátrali a hledali po knihovně nejrůznější indicie, které jim pomohly dopátrat se tajenky. Za správně vylustěný quest byli odměněni konvicí čaje z naší čajovny. O akci byl velký zájem z řad zdejších škol, dobře se bavili jak žáci, tak učitelé.
Knihovna Slavoj Dvůr Králové nad Labem

Noc s Andersenem

Cíl projektu

Podpořit dětské čtenářství: děti si uvědomí, že čtení může být zábava a velké dobrodružství; pochopí, že knihovna je kouzelné místo, kde se mohou potkat s kýmkoli a užít si nejbáječnější noc ve svém životě; uvědomí si, že je pro ně v životě důležitá; zjistí, že čtenářů je na světě velké množství a že jsou prostřednictvím četby vzájemně propojeni; seznámí se s novými příběhy, případně s novým pohledem na příběhy, které již znají.

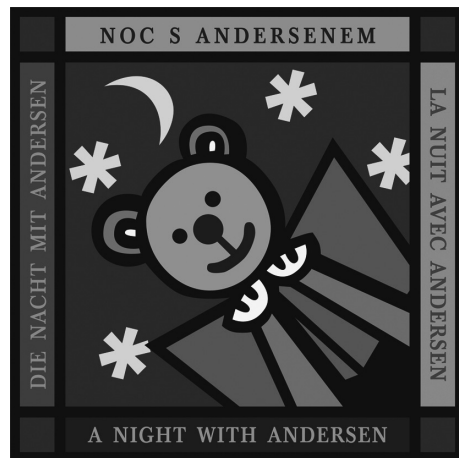
Oslavit Mezinárodní den dětské knihy, který se připomíná každoročně 2. dubna u příležitosti výročí narození dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena.

Organizátor

Klub dětských knihoven (KDK) SKIP. Autorkami projektu, dnes již rozšířeného i v zahraničí, jsou knihovnice z Knihovny Bedřicha Beneše Buchlovana v Uherském Hradišti Hana Hanáčková a Mirka Čápová.

Stručná historie

První Noc s Andersenem proběhla v roce 2000 v uherskohradištské Knihovně Bedřicha Beneše Buchlovana. Nápad Hany Hanáčkové a Mirky Čápové se natolik zalíbil členkám Klubu dětských knihoven SKIP, že na své podzimní valné hromadě odsouhlasily uspořádání první společné Noci. Ta proběhla v roce 2001 a připojilo se k ní téměř 40 knihoven. Od té doby probíhá Noc každoročně a počet zúčastněných institucí trvale roste. Noc probíhá vedle Česka také na Slovensku, ve Slovinsku, Polsku, v českých krajských spolicích a českých školách bez hranic v Chorvatsku, Srbsku, Makedonii, Řecku, Bulharsku, Anglii, Španělsku, Francii, Dánsku, Portugalsku, Finsku, Kanadě, USA, na Novém Zélandu či v africké Keni. Projekt a jeho garantky získaly řadu prestižních ocenění, např. Cenu

českých knihovníků v roce 2005, Výroční cenu Nadace Český literární fond v téže roce a zejména The Hans Christian Andersen Award (a world-wide matter of honour) v Dánsku v roce 2013. Noc se také objevila v knize *Dobrých 100* Renáty Fučíkové a jejích studentů². Vedle zlaté medaile hokejistů z Nagana, vstupu ČR do EU apod. je mezi „superudálosti“ zařazena také Noc s Andersenem!

Projekt probíhal vždy s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

Počet spacích míst

Roste každoročně: z původního počtu necelých 40 knihoven na současných 1 652 spacích míst, která v posledním roce přivítala k nocování téměř 100 000 dětí.

Popis akce

Akce je zaměřena na podporu dětského čtenářství a propagaci služeb knihoven, při níž děti nocují v knihovnách, ale také ve školách (včetně mateřských), domech dětí, nemocnicích, dětských domovech, spolicích, divadlech a dalších organizacích; pro označení zapojených subjektů se používá společný termín, „spací místo“. Děti

² FUČÍKOVÁ, Renáta a kol. *Dobrých 100*. Praha: Euromedia, 2018. 234 nečísl. s. Pikola. ISBN 978-80-7549-874-8.

Noc s Andersenem 2016

s knihou Expedice z pohlednice

16. ročník mezinárodní akce k podpoře dětského čtení probíhá na mnoha místech Čech, Moravy, Slovenska, Polska, Slovinska, Ukrajiny a Českých škol bez hranic. Patronem 16. ročníku je Martin Martinec z knihy Expedice z pohlednice

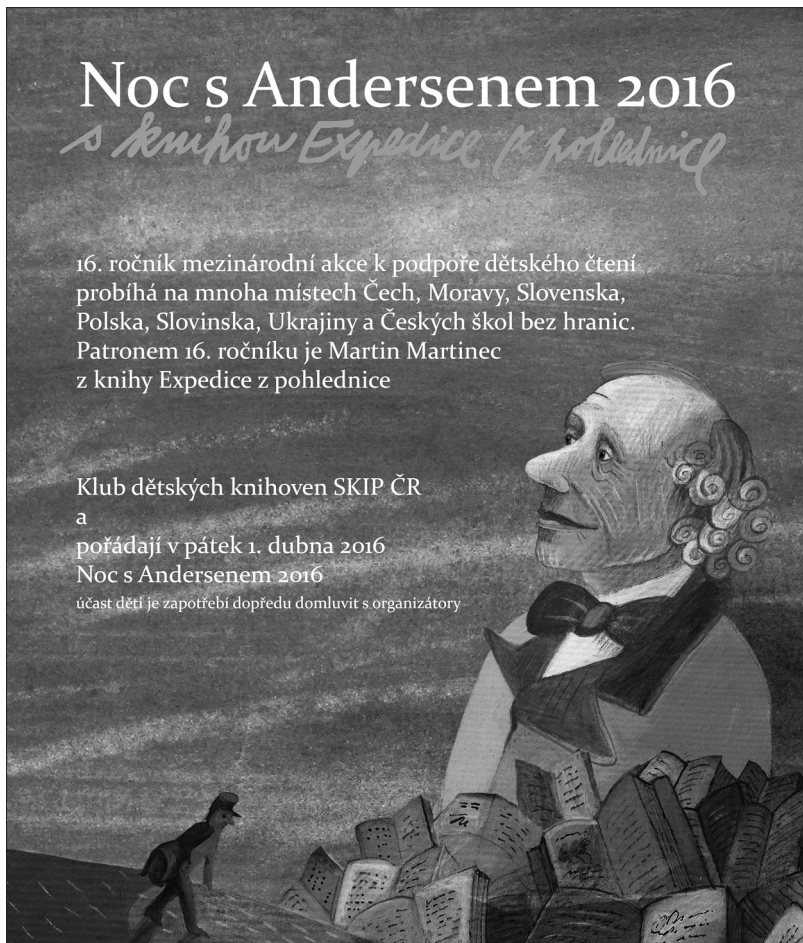
Klub dětských knihoven SKIP ČR

a

pořádají v pátek 1. dubna 2016

Noc s Andersenem 2016

účast dětí je zapotřebí dopředu domluvit s organizátory

Výřez plakátu k akci Noc s Andersenem 2016

se v průběhu odpoledne sejdou ve spacím místě. Poté se koná program, který si zapojená organizace připravila: společné čtení soutěže, sázení Pohádkovníků Andersenových (Fabularius Andersen), divadelní představení, cesty odvahy, tvůrčí dílny, lampionové průvody, noční návštěvy zámků, půlnoční diskotéky a další nespočetné aktivity v prostředí spacího místa i v okolí. Na dobrou noc se čtou pohádky či jiné příběhy. Téma každého ročníku vyhláší Klub dětských

knihoven SKIP, většinou se zaměřuje na určitého autora nebo ilustrátora knih pro děti, zajímavé literární výročí apod.

Za připomenutí rovněž stojí, že Noc s Andersenem má v ČR delší historii než ostatní Noci (muzeí a galerií, kostelů apod.), je tedy jejich předchůdcem. Je také jedinou „úplnou“ Nocí – její účastníci opravdu stráví v knihovnách celou noc. Noci se navíc pravidelně účastní také Velvyslancství Dánského království v Praze.

Cílová skupina

Noc je určena dětem, především (ale nejen) školou povinným. Počet dětí je dán prostorovými a dalšími kapacitními možnostmi spacího místa; dá se připravit pro pět až osm dětí, ideální je počet do 20 dětí. Výjimku tvoří školy, kde se akce pořádá jako celoškolní a občas nocuje i více než 100 dětí. Rok od roku zájem o nocování stoupá. Při propagaci akce je proto třeba zároveň určit podmínky k výběru účastníků. Je zcela na organizátorech, koho si na Noc vyberou. Někde jsou to za odměnu vítězové soutěží, aktivní čtenáři, členové různých týmů spolupracujících s knihovnou, jinde naopak berou děti, které se přihlásí jako první v pořadí. Doporučeno je nocování dětí mladšího školního věku, děti do 12 let si nocování užijí nejvíce.

Termín

Termín akce není přesně stanoven; koná se vždy na přelomu března a dubna před výročí narození H. Ch. Andersena 2. dubna (od roku 1967 je to zároveň již zmíněný Mezinárodní den dětské knihy). Noc probíhá od pátečního odpoledne do sobotního rána.

Místo

Prostory knihovny jako spacího místa připravíme předem k plánovaným aktivitám a přizpůsobíme počtu pozvaných dětí. Ke spaní vybereme nejvhodnější místo – klidný koutek by měl být zvlášť pečlivě uklizen, aby zde děti mohly rozbalit spacáky a klidně usnout. Pro hygienu dětí v podmínkách knihovny či školní třídy je dostačující tekoucí voda k umytí rukou a zubů, čisté a funkční WC, případně kuchyňka k přípravě teplého nápoje.

Program

S dostatečným předstihem připravíme večerní a noční program: kromě společných soutěží a čtení pohádek je dobré mít v zásobě literární hry, rukodělné a výtvarné dílny, osvědčilo se loutkové divadlo, diskotéka, turnaje ve společenských hrách, návštěvy pohádkových bytostí, literárních postav, významných osobností regionu, autorů, stezky odva-

hy, lampionové průvody, noční exkurze, polštářové bitvy. Bohaté inspirace lze získat v pravidelných zprávách z předchozích Nocí, případně ze zkušeností knihoven, které pořádají akci řadu let.

Rozpočet

Rozpočet akce záleží na možnostech provozovatele knihovny, na připraveném programu, variantě občerstvení a samozřejmě počtu dětí. Akci lze uspořádat i prakticky bez nákladů. V řadě míst se daří úspěšný lokální sponzoring. SKIP s podporou dotace Ministerstva kultury ČR (případně dalších partnerů) hradí vydání originálních památečních pohlednic pro všechny nocující děti a poštovné (rozeslání pohlednic na jednotlivá spací místa).

Zdroje k využití při propagaci akce

Logo akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/loga-ke-stazeni>
Plakát akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/propagacni-materialy>
Web: <http://www.nocsandersenem.cz/>
Facebook: <https://www.facebook.com/nocsandersenem>

Jak se k akci připojit

Je třeba vyplnit registrační formulář na webu Noci s Andersenem, v němž bude uveden plánovaný počet nocujících dětí a kontakt na organizátory. Na e-mailovou adresu uvedenou ve formuláři budou zasílány průběžné informace, rady i náměty.

Několik praktických rad

- Nejprve získat svolení nadřízeného, ředitele nebo vedení knihovny či pořádající organizace. Před zahájením propagace akce se spojit s ostatními kolegy a přemýšlet, jak akci efektivně zorganizovat a předejít případným problémům; už v tomto okamžiku bychom měli myslet především na bezpečnost svěřených dětí a pokusit se domyslet a odstranit i případná nebezpečí číhající v nočním prostředí knihovny.

- Informovat o akci a termínu místní úřad, policii i novináře z regionu.
- Za svěřené děti přebírá pořádací knihovna odpovědnost od rodičů, kteří podpisem potvrdí souhlas s pobytem dítěte mimo domov. Přesnou formulaci lze nalézt na návrhu přihlášky pro děti (zašlou organizátoři akce elektronicky).
- Doporučuje se vyžádat si telefonní číslo rodičů, na oplátku nabídnout kontakt na organizátory; zároveň si domluvit přesnou hodinu, kdy bude akce ukončena a rodiče si dítě přijdou převzít. Rodičům je vhodné doporučit, co s sebou na noční návštěvu má dítě mít: kromě pyžamky, spacího pytle, karimatky, hygienických potřeb a malého polštářku ještě i přezůvky – večer bude dlouhý a v botách by nebylo nejlépe. Nutný je průkaz zdravotní pojišťovny.
- Občerstvení (jídlo a pití) pro děti je individuální záležitostí konkrétního spacího místa. Každý organizátor podle svých možností zváží, zda zvládne dopředu upéct buchty, koláče, namazat chleby, ohřát párky, uvařit čaj nebo např. připravit kakao. Budeme-li připravovat občerstvení sami, doporučujeme pověřit přípravou jídla osobu s platným zdravotním průkazem. V opačném případě by měly děti mít s sebou malou večeři a snídani z domova. Vše lze zajistit i díky partnerům a sponzorům, případně aktivitě kolegů a pomoci rodičů při dodržení hygienických norem.
- Další rady a pokyny najdou zájemci v itineráři uveřejněném na webu Noci s Andersenem v dokumentech ke stažení (<http://www.nocsandersenem.cz/ke-stazeni.html>).
- Kromě vlastního vyhodnocení úspěšnosti akce ve spacím místě je třeba po akci zaslat stručnou statistiku garantům akce. Ti uvítají i zprávy o kuriózních návštěvách, zážitcích, kulinářských specialitách, nocujících zvířátkách, nejstarších a nejmladších nocležnicích, nočních průvodech, přítomných bytostech z Andersenových pohádek, případně samot-

ných Andersenech, o přečtených pohádkách. Vítány jsou počty vystřelených Rychlých špuntů, ohňostrojí, zasazených Pohádkovníků; pochlubit se lze účastí spisovatelů, ilustrátorů, VIP, zvláště pak starostů či primátorů apod. Nejzajímavější informace se mohou objevit v závěrečné celkové statistické zprávě.

- Akce se koná i v knihovnách, v nichž nelze z jakéhokoliv důvodu přespat, např. jako Odpoledne či Večer s Andersenem. Některé knihovny organizují obdobné akce dokonce i pro teenagery či dospělé (Noc bez Andersena, Noc s Boccacciem apod.).

Kontakt na garanty akce

Hana Hanáčková, Mirka Čápová,
detske@knihovnabb.cz, tel.: 572 554 178

Příklady dobré praxe

Od roku 2005 se každoročně zasazují pohádkové stromy (Fabularius Anderseni), ze kterých je dnes už vlastně obrovský les. U Pohádkovníků se scházejí malí čtenáři, čerstvě pasovaní prvníáčci, čtou se pod nimi pohádky. U nás v Uherském Hradišti se již stalo tradicí, že Noc s Andersenem otevíráme v dětském oddělení uherskohradištské nemocnice, vždyť i tam jsou naši malí čtenáři!

*Knihovna Bedřicha Beneše Buchlova
Uherské Hradiště*

Kde se vzal, tu se vzal, mezi dětmi, které přišly do knihovny, se objevil švédský skřítek Martin (Martin Severýn). Nepřicestoval ze Švédska, ale ze švédského velvyslanectví. Hned začal dětem číst z knihy Děti z Bullerbynu. Četl pěkně, ale mělo to jeden háček, mluvil jen švédsky. Museli jsme ho s dětmi začarovat, aby spustil česky a my si rozuměli. Potom už mohl vyprávět o Švédsku a měl připravený i test. Coby správný skřítek rozdával za správné odpovědi švédské sušenky a čokolády. Bylo to oboustranně velmi vydařené setkání.

*Městská knihovna Nová Paka
o Noci s Andersenem 2016*

Týden knihoven

Cíl projektu

Propagovat činnost a služby knihoven, upozornit na nové služby a zajímavé aktivity.

Vzbudit pozornost a zájem o knihovnu u rozmanitých (včetně potenciálních) uživatelských skupin i celé veřejnosti.

Ukázat knihovnu jako dynamicky se rozvíjející vzdělávací a informační instituci, jako příjemnou i užitečnou alternativu trávení volného času.

Podpořit společenský význam a prestiž čtení.

Organizátor

Sekce veřejných knihoven SKIP

Stručná historie

První Týden knihoven, o jehož organizaci rozhodl Výkonný výbor SKIP, proběhl v roce 1996, od té doby se koná každoročně. Úvodem k akci býval pravidelný Knihovnický happening; v této aktivitě se již nepokračuje, stejně skončily i některé další aktivity, např. soutěž Rozkvetlá knihovna. Naopak stálou a již tradiční součástí Týdne je slavnostní ceremoniál vyhlášení a předávání státní ceny Knihovna roku (cenu uděluje ministr kultury ČR; smyslem ceny je ocenit dlouhodobé zásluhy o rozvoj knihovnictví v obcích nebo mimořádný přínos k rozvoji knihovnických a informačních služeb) a Městská knihovna roku (tu od roku 2009 uděluje SKIP; cílem je ocenit nejlepší knihovny, které jsou provozovány či zřizovány městy a motivovat je k rozšíření a zkvalitnění veřejných knihovnických a informačních služeb).

Počet zapojených knihoven

Každoročně cca 400 knihoven.

Popis akce

V Týdnu knihoven nabízí každá zapojená knihovna svým uživatelům i potenciálním čtenářům co nejvíce aktivit (podle svého uvážení, možnosti a podmínek) k atraktivnímu využí-

tí volného času a především dává o sobě „vědět“ v obci, v komunitě. Společně se pak knihovny jako celek prezentují veřejnosti. Týden knihoven tvoří po BMČ druhý „vrchol“ knihovnického roku. Aktivity knihoven reflektují společné zaměření

Týdne knihoven. To bývá každý rok jiné; vítána je však i iniciativa těch knihoven, které se rozhodly pro téma jiné, pokud jsou ochotny je prezentovat pod společnou hlavičkou. Týden knihoven zažil za téměř čtvrtstoletí své existence řadu proměn. Některé knihovny se drží původní struktury (např. Týden knihoven pravidelně zahajují akcí VŘSČ, tedy Velkým

Říjnovým Společným Čtením, i když ji třeba nazývají jinak; tu a tam se koná také populární Provázkáda, tedy navazování přátelství s knihovnou prostřednictvím provázku, který všichni návštěvníci v průběhu Týdne knihoven postupně navazují, atd.). Bez ohledu na to, zda se dodržuje tradiční program, nebo se realizují jeho nové varianty, je základní snahou hledat nové a atraktivní formy práce, zajímavá témata a oslovit co největší počet obyvatel místa. I v Týdnu knihoven využívají některé knihovny příležitosti k tzv. čtenářské amnestii.

Cílová skupina

Obyvatelé obce/města v nejširším slova smyslu. Aktivity bývají proto strukturovány podle uživatelských skupin (pondělí pro seniory, úterý pro rodiče na rodičovské dovolené, středa pro děti, čtvrtek pro handicapované, pátek pro národnostní a jazykové menšiny, soboty pro celé rodiny, neděle pro další skupiny nebo pro všechny dohromady atp.).

Termín

Akce se koná každý rok vždy v prvním úplném říjnovém týdnu.

Místo

Především prostory knihoven, probíhají však také např. venkovní aktivity, akce ve školách, domovech seniorů apod.

Program

Obdobně jako u BMČ není možné přesně definovat program kampaně, neboť ten vzniká v každé knihovně individuálně. Je však možné uvést příklady aktivit: přednášky a besedy s autory a překladateli, s významnými osobnostmi regionu i republiky, setkávání členů knižních/čtenářských klubů pro různé cílové skupiny, pořádání knihovnického plesu, kurzy pro uživatele i návštěvníky, např. genealogie, tvorba hesel ve Wikipedii a editace informací s regionální tematikou (jejich zdroje najdou v knihovně), tréninky relaxace (např. při četbě), výtvarné a rukodělné dílny s literární podporou. Stále atraktivnější je zapojení knihoven do projektu *Kniha do vlaku*. Probíhají poslechové Dny s audioknihou. Tvoří se fotoalba čtenářů knihovny s knihou v ruce. Čtenářům lze nabídnout relaxační omalovánky,

účast na křtu nově vydané publikace (s regionální nebo např. čtenářskou tematikou), mimořádné výstavy nebo např. na Noci s Boccacciem nebo Noci bez Andersena. V Týdnu knihoven vznikají zajímavé soutěže, happeningy v obci, literární vycházky a výlety. V poslední době se atraktivním tématem stává lokální historie (Lokálka jako téma Týdne knihoven 2018 i 2019). Téma oslovuje velkou část místních obyvatel a je nosné pro knihovny všech typů a zajímavé pro všechny skupiny obyvatel (vzpomínkové večery, setkávání s pamětníky, historiky, kronikáři, autory, ale také např. digitalizace lokální historie, questing a geocaching atd.). Knihovny ale rovněž motivují čtenáře k založení čtenářského deníku, sepsání literární biografie, připravují seznamy tematicky zaměřené zajímavé literatury atd. Kreativita účastníků Týdne knihoven je opravdu mimořádná.

Rozpočet

Rozpočet akce záleží na možnostech provozovatele knihovny a formě připravovaných akti-

Výřez plakátu k akci Týden knihoven 2018

vit. O podporu některých aktivit je možné žádat v dotačním programu Ministerstva kultury ČR Knihovna 21. století.

SKIP obvykle vydává k Týdnu knihoven s podporou Ministerstva kultury ČR (resp. dalších partnerů) společný propagační plakát.

Zdroje k využití při propagaci akce

Logo akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/loga-ke-stazeni>

Plakát akce: <http://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/propagacni-materialy>

Web: <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/tyden-knihoven>

Jak se k projektu připojit

Zaregistrovat se prostřednictvím elektronického formuláře, který je pravidelně zveřejňován na adrese <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/tyden-knihoven/tyden-knihoven>. Tím se zároveň knihovna hlásí k odběru společných plakátů k Týdnu knihoven, které si pak může vyzvednout ve své krajské knihovně u kontaktních osob.

Několik praktických rad

- Akce je třeba zaregistrovat včas, tedy co nejdříve po zveřejnění výzvy v elektronických konferencích a na webu SKIP.
- Je žádoucí posílat elektronické pozvánky či informace o plánu i průběhu Týdne knihoven včetně odkazů na webové adresy, kde budou z akcí zprávy, fotografie apod., na e-mailovou adresu garanta akce a publikovat tyto informace v místních, regionálních, popř. celostátních médiích.

Kontakt na garanta akce

Roman Giebisch, roman.giebisch@nkp.cz,
tel.: 739 614 027

Příklady dobré praxe

Velmi zdařilé bylo soutěžení čtenářských tříd pod názvem Kdo čte, ten žije mnoho životů. Zapojilo se devět tříd náhodských škol. Prvním úkolem bylo vybrat ve třídě deset oblíbených spisovatelů, deset ilustrátorů a deset knih a o nich pak zpracovat

vat a do knihovny poslat „povídání“. Akce byla vyhlášena v Týdnu knihoven. Třídy pracovaly na plnění úkolu. Pak se všechny sešly v kině, kde představily svou třídu jako třídu čtenářů. Vlastně to byla taková malá divadelní představení. Pro úplnost: dvě třídy nedotáhly projekt do konce.

Městská knihovna Náchod, o. p. s.

V úterý 3. května se v náhodském kině Vesmír konala zvláštní akce. Bylo to finále čtenářské (ne)soutěže s názvem Kdo čte, ten žije mnoho životů, kterou pořádala pro žáky náhodských škol Městská knihovna Náchod, zvláště její dětské oddělení. Akce se zúčastnili žáci sedmi různých tříd ze čtyř náhodských škol, věkové rozpětí bylo veliké – od čtvrtáku až po devátáky. V devět hodin byli již všichni na místě. Potom, co úspěšně prošli předchozími úkoly, měli teď libovolným způsobem prezentovat své čtenářství. Jako první vystoupili sekundáni z náhodského gymnázia. Prezentaci svých čtenářských fotografií doplnili živým hudebním vystoupením a živým obrazem s názvem Rádi čteme. Následovala vystoupení dalších šesti tříd – všechna pěkná a každé jiné, ať už to bylo talkshow páťáků, jehož hosty byly postavy z oblíbených knížek, nebo příběh knihovnice Kolbábové, jak ho přichystali čtvrtáci, nejmladší účastníci soutěže. Porotu, která hodnotila vystoupení, utvořili na místě po vzoru soutěže StarDance přítomní učitelé a ředitelka knihovny paní Votavová. Ve druhé části finálového programu dostala každá ze tříd tři úkoly k samostatnému zpracování – vybrat a co nejlépe představit oblíbeného autora či ilustrátora, vytvořit upoutávku na oblíbenou knihu a představit knihu, kterou by si rádi přečetli. Díky společné práci a nápadu získali sekundáni druhé místo, to první po právu patřilo čtvrtákům ZŠ Komenského a paní učitelce Jelínkové. Všechny zúčastněné třídy si jako odměnu odnesly hromadu knížek do své třídní knihovničky, z nichž část si mohli vybrat žáci sami. Tahle soutěž byla dobrý nápad, protože nás zkusila odtrhnout od počítačů, tabletů a mobilů a ukázala nám, že čtení může být dobrá a užitečná zábava.

Žáci sekundy Jiráskova gymnázia v Náchodě

Den pro dětskou knihu

Cíl projektu

Podpořit dětské čtenářství, propagovat kvalitní knihy pro děti: děti uvidí a poznají nové knižky, stráví příjemný den při aktivitách souvisejících s četbou.

Přesvědčit rodiče, aby dětem jako dárek k Vánocům (ale i při jiných příležitostech) dávali také knihu, dopřát jim v předvánočním shonu příjemný odpočinkový den s jejich dětmi: rodiče získají tipy na vhodné knižní dárky, případně si je mohou přímo zakoupit, přičemž je zároveň postaráno o jejich děti. Prezentovat a propagovat knihovnu: rodiče i děti se přesvědčí, že knihovna může být dobrým rádcem, pomocníkem i partnerem, že se zde zdaleka jen nepůjčují knihy, ale odehrává široká škála zajímavých aktivit.

Organizátor

Sekce veřejných knihoven a Klub dětských knihoven SKIP

Stručná historie

Nultý ročník Den pro dětskou knihu se konal v sobotu 25. listopadu 2006 v Děčíně, kde se nápad na tuto akci (konkrétně v Městské knihovně Děčín) zrodil. Akce tehdy probíhala od rána do večera, podílela se na ní téměř celá knihovna a z důvodu velké organizační náročnosti využívala jako hostesky i studentky gymnázia. První společný Den pak proběhl v roce 2007, od té doby se koná pravidelně každý rok.

Počet zapojených knihoven

Pravidelně cca 120 knihoven.

Popis akce

Akce je zaměřena na propagaci dětské knihy, četby, knihovny apod., a to především formou předvánočního prodeje knih v knihovně (je tedy třeba dohodnout se s knihkupci v místě či blízkém

okolí, aby v knihovně prodávali své knihy) a dále různých doprovodných akcí (může se jednat mj. o výstavy dětských prací, výtvarné soutěže, dětská vystoupení, předčítání, výstavy knih, besedy s autory, nakladateli, den otevřených dveří knihovny či o přihlašování nových dětských čtenářů v doprovodu jejich rodičů). Aktivity by měla netradičním způsobem přilákat děti i jejich rodiče do knihovny a ke knize.

Cílová skupina

Den je určen dětem (bez věkového omezení) a jejich rodičům či prarodičům. Počet účastníků

akce je limitován prostorovými možnostmi knihovny.

Termín

Termín není přesně stanoven, akce se koná vždy v sobotu před první nedělí adventní, aby zapadala do adventní, předvánoční nálady.

Místo

Akce probíhá ve veřejných knihovnách ve spolupráci s knihkupci a vydavateli knih. Některé knihovny využívají k akci (i) prostory partnerů, zvláště pokud nabízejí velké objemy knih k prodeji či výstavě.

Program

Místní či regionální knihkupectví přijmou pozvání a nabízejí knižní produkci (někdo pro mladší, někdo pro starší kategorii dětí), v prostorách knihovny může být též stánek antikvariátu, případně spolupracujících nakladatelství. Děti malují obrázky na různá témata, luští speciálně připravené křížovky, plní rozmanité úkoly, za něž dostávají razítka a následně drobné ceny. Všude v knihovně visí dětské práce ze soutěží. V dalších prostorách knihovny po celý den probíhají vystoupení dětských souborů, v mezerách se vyhláší výsledky soutěží, předčítá se, beseduje

o nových (i starších) knihách, knihovníci doporučují dospělým knihy vhodné k zakoupení dětem jako dárek, ale také k vypůjčení, k předčítání apod. Všichni návštěvníci si mohou samozřejmě prohlédnout celou knihovnu a eventuálně se přihlásit za čtenáře.

Rozpočet

Rozpočet akce záleží na možnostech a podmínkách provozovatele knihovny. Při finančním zajištění lze spolupracovat též s místními knihkupci a vydavateli, případně s dalšími potenciálními místními partnery a sponzory (např. k získání drobných cen pro soutěžící, občerstvení apod.). SKIP získává pro Den pro dětskou knihu každoročně sponzory, zejména na drobné dárky (v posledních letech např. komiksově balíčky nakladatelství Crew).

Zdroje k využití při propagaci akce

Logo akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/loga-ke-stazeni>
Plakát akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/propagacni-materialy>
Web: <http://www.dendetskeknihy.cz/>

Jak se k akci připojit

Zaregistrovat knihovnu do databáze na adrese <http://www.dendetskeknihy.cz/registrace-knihovny>.

Několik praktických rad

- Místní/blízké knihkupce je třeba včas oslovit a domluvit se s nimi na prodejním stánku v knihovně a propagaci nových dětských knih, které lze zakoupit jako vánoční dárky. Pokud neuspějete, je pak ještě čas oslovit další subjekty (spřátelená nakladatelství apod.).
- Nabídku pozitivní a klidné aktivity pro celé ro-

diny, pořádanou v adventním – většinou poněkud hektickém – čase, lze oficiálně propojit také s místními adventními slavnostmi a rozsvěcením vánočního stromu a připojit se tak k aktivitám obce, což může být pro knihovnu v mnoha ohledech výhodné.

- Akci je třeba propagovat v místních médiích v duchu myšlenky, že je vhodné myslet na knihu jako dárek; s výběrem a nákupem knih pro vaše děti vám poradí v knihovnách odborníci – knihovníci i knihkupci.

Výřez plakátu k akci Den pro dětskou knihu 2018

- SKIP uvítá fotografie z akce, které archivuje na webu projektu (<http://www.dendetskeknihy.cz/archiv-fotografie>). Fotografie se zasílají na adresu roman.giebisch@nkp.cz.

Kontakt ke konzultaci akce

Eva Kubšová, kubsova@dcknihovna.cz,
tel.: 412 530 976

Příklady dobré praxe

Den pro dětskou knihu pořádáme vždy s bohatým programem, divadlem, dílnami a soutěžemi – jako odměnu obdrží každý dětský účastník knihu. Knihy jsme získali z darů našich čtenářů, které jsme předem oslovili.

Městská knihovna Česká Lípa

3 Dlouhodobé celostátní aktivity

S knížkou do života (Bookstart)

Cíl projektu

Podpořit všestranný rozvoj dítěte v rodině od jeho narození, zejména pak rozvoj verbálních schopností dětí a jejich imaginace, zlepšit jejich vztah ke knize a čtení.

Dovést rodiče k pochopení významu čtenářských dovedností pro rozvoj dítěte i jeho budoucnost (tzn. že jednou z nejdůležitějších věcí, jež mohou udělat pro své děti, je věnovat jim od nejútlejšího věku svůj čas a strávit jej společně nad knihou); poradit jim, jak to dělat správně (metodicou radou, praktickou pomocí) a nabídnout podpůrné služby knihoven, prostor pro sdílení s ostatními rodiči atd., orientovat rodiče v nabídce kvalitní literatury pro děti. Inovovat a rozšířit služby knihoven pro nejmladší děti a pro rodiny.

Vytvořit novou čtenářskou komunitu.

Organizátor

Klub dětských knihoven SKIP

Stručná historie

Projekt Bookstart má za sebou více než dvacetiletou historii v mezinárodním měřítku. Probíhá úspěšně ve více než 25 zemích světa, většinou jsou jeho realizátory právě knihovny. Česká republika se k mezinárodní komunitě připojila vlastní variantou projektu pod názvem S knížkou do života. Iniciátorkou tohoto kroku, k němuž se rozhodl SKIP v roce 2017 na zasedání svého výkonného výboru, byla PhDr. Dana Kalinová, bývalá ředitelka veletrhu Svět knihy. Jde o zatím nejmladší celostátní projekt SKIP.

Počet zapojených knihoven

V roce 2018 se do projektu zapojilo 120 knihoven, pro rok 2019 se jejich počet zvýšil o cca 20.

Popis akce

Prostřednictvím předání dárkových sad (setů) rodičům u příležitosti narození jejich dítěte proběhne navázaní kontaktů s rodiči dětí. Předání sady je vždy zároveň pozváním na speciálně připravené akce pro rodiče s dětmi. Knihovna poté

připraví specifické akce pro tuto uživatelskou skupinu, tedy rodiče a děti v raném věku, a to nejméně čtyři ročně, optimalizuje svůj fond, služby a prostředí pro ni. V oboustranné spolupráci vede rodiče a děti k uvědomění si významu komunikace a četby v životě, ke společnému čtení rodičů a dětí a stává se poradcem v otázkách dětské četby a čtenářství.

Projekt S knížkou do života je zaměřen především na získání pozitivního vztahu ke knize, čtení a čtenářství u nejmenších dětí, a to ve spolupráci s jejich rodiči. Rozhodující jsou pro něj tedy programy pořádané ve spolupráci s rodiči a za jejich přítomnosti, zaměřené především na společné čtení a navazující aktivity podporující čtenářství.

Projekt je realizován pro dvě věkové kategorie (od narození do tří let, od tří do šesti let), doplnkově probíhají též aktivity pro předškolní zařízení (mateřské školy apod.). Do projektu jsou postupně zapojováni též zástupci samosprávných orgánů, mateřských škol, vydavatelů dětské literatury a dalších partnerů (např. lékařů). Projekt S knížkou do života by tak měl provázet dítě (a jeho rodiče) od narození do šesti let věku. Po nástupu do první třídy na ně již bude čekat knížka pro prvňáčka.

Cílová skupina

Akce je určena pro předškoláky ve věku od narození do šesti let a jejich rodiče.

Termín

Akce probíhá celoročně, volba konkrétních termínů jednotlivých aktivit je na konkrétní knihovně. Harmonogram celého projektu má pravidelné kontury: přihlášení do projektu a k odběru dárkových sad v roce předcházejícím samotnému zahájení aktivit, získání dárkové sady do konce téhož roku, zahájení distribuce sad a navazování kontaktů s rodiči dětí od počátku kalendářního roku, resp. od první slavnosti Vítání občanů v obci v běžném roce.

Místo

Část projektu (předávání dárkových sad) probíhá především (ale nejen) v obřadních sících měst a obcí. Následné aktivity pro rodiče a děti se konají v uzpůsobených prostorách knihoven.

Program

Konkrétní program je záležitostí každé knihovny. Je pouze nezbytné dodržet stanovená pravidla projektu. Dárkové sady předává větší knihoven u příležitosti slavností Vítání občanů v obci, některé knihovny však zvou rodiče novorozenců na speciální akci v knihovně, jsou i knihovny, které sady předávají přímo v porodnicích. Co nejvíce rodin s novorozenci v zapojených knihovnách tak získá sadu dárků od knihovny:

- speciálně vydanou knížku pro dítěátko, audioknihu, speciálně vydanou metodickou publikaci pro počáteční čtení rodičů s dětmi, seznamy doporučené literatury pro předškolní děti a obal (tuto centrální dárkovou sadu dodá zapojeným knihovnám SKIP);
- členskou legitimaci (nebo poukaz na ni) do knihovny, nabídku služeb knihovny pro rodiny s malými dětmi, pozvánku na akce pro rodiče s dětmi, případně další drobné dárky (tyto dárky zajistí konkrétní knihovna).

Koncept a scénáře jednotlivých aktivit si knihovny připravují podle svých podmínek a možností. K dispozici mají různé scénáře, příklady i zkušenosti ostatních knihoven, probíhají také vzdělávací aktivity k této problematice.

Rozpočet

Rozpočet akce záleží na možnostech provozovatele knihovny a samozřejmě na počtu narozených dětí, resp. dětí, které obdrží dárkové sady. Ceny jednotlivých sad jsou každoročně kalkulovány i podle finanční podpory, kterou SKIP pro projekt v konkrétním roce získá od partnerů. V pilotním roce 2018 získaly knihovny sady bezplatně, SKIP investoval zhruba 150 000 Kč. Pro rok 2019 je cena jedné sady 80 Kč.

Zdroje k využití při propagaci akce

Logo akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/loga-ke-stazeni>

Plakát akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/propagacni-materialy> (po úpravě lze využít i v dalších letech)

Web: <http://www.skizkoudozivota.cz/>

Facebook: <http://facebook.com/skizkoudozivota/>

Jak se k projektu připojit

Přihlásit se v předepsaném termínu prostřednictvím elektronického formuláře, který bude pravidelně zveřejňován na adrese <http://www.skizkoudozivota.cz/pro-knihovny/registracni-formular/>. Termíny jsou vyhlašovány na webu projektu a také v elektronické konferenci Andersen. Po závazném objednání požadovaného počtu kusů (objednávka se zaokrouhluje na desítky ks nahoru) a odeslání objednávky bude knihovně/zřizovateli zaslána zálohová faktura s 30denní splatností. Touto objednávkou se knihovna/zřizovatel zapojuje do projektu a souhlasí s jeho podmínkami. Veřejná knihovna musí být institucionálním členem SKIP ČR a splnit všechny podmínky pro účast v projektu (viz blíže web projektu). Pro projekt je povinná účast v elektronické konferenci Andersen.

Několik praktických rad

- Doporučujeme získat a prostudovat metodické publikace, které byly a budou pro projekt vydávány – aktuálně především Zvláštní

číslo 1/2017 *Bulletinu SKIP*³ a publikaci *Jak na projekt S knížkou do života (Bookstart)*⁴.

- Je vhodné navázat kontakt s některou z knihoven, které mají již s projektem zkušenost, poradit se, účastnit se vzdělávacích aktivit k projektu.
- Knihovna účastníci se projektu se musí v průběhu minimálně tří let věnovat intenzivněji práci s rodiči a předškolními dětmi a tuto činnost řádně dokumentovat.
- Je nezbytné sledovat web a facebookovou stránku projektu.

Kontakt na garanty akce

Roman Giebisch, roman.giebisch@nkp.cz,
tel.: 739 614 027

Zlata Houšková, zlata.houskova@gmail.com,
tel.: 773 461 554

Příklady dobré praxe

Pobočka Knihovna města Ostravy ve Staré Bělé je prostorově velmi malá a teprve od letošního roku se nám díky aktivitě paní knihovnice podařilo v rámci projektu S knížkou do života, do kterého se pobočka loni zapojila, aktivizovat místní maminky. Byli jsme dvakrát na vítání občánků, kolegyně maminky oslovuje přímo osobně (místní obchod, mateřská škola, maminky si pak řekly mezi sebou). Vybavení jsme pořídili mobilní, náklady máme vlastní. Úřad nadšený (zaplatil výměnu koberce v obou místnostech), knihovnu zmiňuje a chválí.

Knihovna města Ostravy, pobočka Stará Bělá

Připravili jsme akci s názvem Lumpík. Je určena pro děti od narození do 18 měsíců. Pro opravdu velký zájem probíhá pravidelně již dvakrát

měsíčně. Hlavní náplní je cvičení na gymnastických míčích, s overbally a dalšími vhodnými pomůckami pro správný vývoj dítěte. Cvičení jsou spojena s říkankami a hrami přiměřenými věku dětí. „Bookstartové“ děti mají u nás registraci do knihovny zdarma; na každém setkání je samozřejmě připravena nabídka odborné literatury pro maminky a také vhodná lepoprela pro jejich miminka. V rámci projektu nás navštívili i odborníci z různých oborů, například fyzioterapeutka, logopedka. Náš hlavní cíl je vychovat novou generaci čtenářů, proto naše práce Lumpíkem zdaleka nekončí, plynule navazují Cvrčkohrátky, které navštěvují děti od dvou do šesti let.

Městská knihovna Chodov

Projekt Bookstart jsme znali ze zkušeností zahraničních knihoven, v mírně upravené podobě i z České Lípy, kde tento projekt ve spojení s vítáním občánků probíhá již delší dobu. Když se o této iniciativě začalo mluvit ve SKIP, byli jsme zpočátku trochu opatrní, protože od počátku bylo jasné, že to bude projekt velký, finančně i personálně poměrně náročný a dlouhodobý. Proto jsme nepodcenili přípravu a důkladně jsme vše prodebatovali s místostarostkou i vedoucí odboru vnitřních záležitostí města Vsetína. Místostarostku se nám podařilo nadchnout, a to i v případě nutnosti dofinancovat projekt v budoucnu. V současné době se tedy každých 14 dní účastníme vítání občánků, kde kromě dárkové sady od SKIP obdrží mladí rodiče i informaci o navazujícím Předčítánku, který probíhá prozatím pětkrát ročně v dětské knihovně. Máme vždy přichystanou nabídku knížek pro rodiče z oblasti výchovy, logopedie, zdraví. Zájem rodičů se neustále zvyšuje, vážíme si však toho, že je i prostor pro in-

³ *Bulletin SKIP* [online]. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, 2017, zvl. č. 1 S knížkou do života – projekt Bookstart v českém prostředí [cit. 2018-12-05]. ISSN 1213-5828. Dostupné z: https://www.skipcr.cz/dokumenty/zc_17-1.pdf. K dispozici také v tištěné podobě (ISSN 1210-0927).

⁴ HOUŠKOVÁ, Zlata a VERONIKA LAUFKOVÁ. *Jak na projekt s knížkou do života (Bookstart)*. Praha: Národní knihovna ČR – Knihovnický institut, 2018. 47 s. ISBN 978-80-7050-703-2. (V tisku.)

dividuální kontakt s nimi, což tito mladí lidé s nadšením akceptují a vesměs jsou mile překvapeni, co všechno právě pro ně knihovna nabízí. A když mají zájem rodiče, pak to velmi těší a baví také nás! Těšíme se i na pokračování s tříletými dětmi. Rádi říkáme, že knihovna poskytuje služby všem, a jestliže jsme se tímto projektem dostali k malinkým dě-

tem a jejich rodičům, je to do budoucna velký vklad a skutečně nyní oslovujeme všechny věkové skupiny „od kolébky po rakev“. V posledních letech jsme se hodně zaměřovali na seniory; i proto nám nyní cílený zájem o nejmladší generaci připadá naprosto přirozený při snaze o rovnováhu v našich službách.
Masarykova veřejná knihovna Vsetín

S KNÍŽKOU DO ŽIVOTA /BOOKSTART/

BŘEZEN MĚSÍC ČTENÁŘŮ

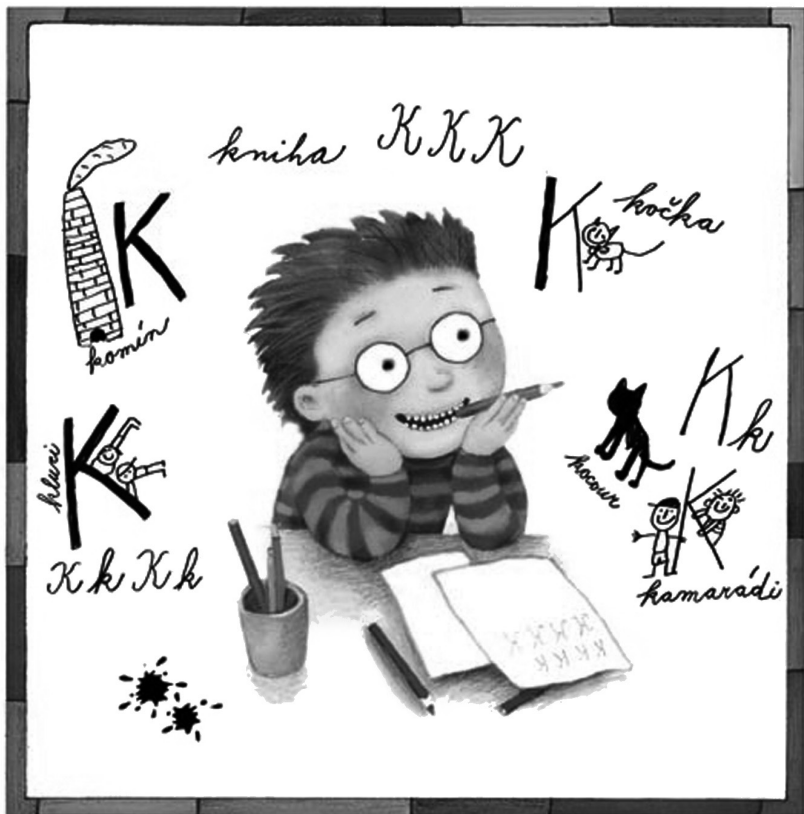
skip

BŘEZEN
měsíc čtenářů
3

ceiba

Plakát k projektu S knížkou do života (Bookstart) a Březen – měsíc čtenářů 2018

Už jsem čtenář - knížka pro prvňáčka

Plakát k projektu Už jsem čtenář – Knižka pro prvňáčka

Už jsem čtenář – Knižka pro prvňáčka

Cíl projektu

Přivést děti hned od počátku školní docházky do knihoven, vytvářet u nich návyk na pravidelnou četbu, rozšiřovat jejich dovednosti v získávání informací z různých dostupných zdrojů.

Oceňovat originální knížkou děti za to, že zvládly základy čtení, a tak u nich podporovat vztah k četbě a čtenářství.

Propagovat dětské čtenářství v rodině, škole a obci.

Organizátor

Klub dětských knihoven SKIP

Stručná historie

Projekt probíhá od roku 2008. Jeho autorkou je členka Klubu dětských knihoven SKIP, zesnu-

lá Mgr. Ivana Hutařová, která projekt zpracovala v tehdejší Národní pedagogické knihovně Komenského. Projekt po tři roky dotovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Poté, co tato podpora skončila a zdálo se, že projekt zanikne, za něj převzal garanci SKIP. Ten jej od roku 2011 každoročně pořádá a finančně zajišťuje (s podporou partnerů). Projekt se během několika let stal jednou z neúspěšnějších aktivit v oblasti dětského čtenářství, která propojuje knihovny se školami.

Počet zapojených knihoven

Každoročně stoupající počet knihoven (s návazností na spolupracující školy a obce) dosáhl 500, což představuje ročně kolem 35 000 dětí.

Popis akce

Původně se do projektu hlásili pedagogové se svými školními kolektivy; učitelé měli za úkol spolupracovat s knihovnami na podpoře čtenářství svých prvňáčků. Od převzetí projektu pod garanci SKIP přihlašuje do projektu žáky prvních tříd základních škol veřejná knihovna ve spolupráci se školami v místě působnosti. Knihovna, která žáky do projektu přihlašuje, s nimi pracuje nad rámcem obvyklých knihovnických činností. V období od listopadu do května připraví pro prvňáčky nejméně jednu návštěvu knihovny a uspořádá další akce vedoucí k rozvoji zájmu o četbu (společná čtení, besedy s tvůrci knih, výstav apod.). Odměnou za úspěšné absolvování projektu je pro děti knížka pro prvňáčka, původní česká novinka, která byla napsána, ilustrována a vydána výhradně pro účastníky projektu a kterou nelze v běžné knihkupecké síti minimálně tři roky koupit.

Cílová skupina

Akce je určena pro žáky prvních tříd základních škol, které přihlásí veřejná knihovna ve spolupráci se školami v místě působnosti knihovny.

Termín

Projekt je vyhlášován vždy v listopadu, tedy koncem prvního čtvrtletí školního roku, přihlášení probíhá většinou do konce ledna (zhruba ve školním pololetí). Od listopadu probíhají potřebné aktivity knihoven a škol. Distribuce knih proběhne v květnu, aby mohly být předány do konce června, tedy do konce školního roku. V červnu je projekt uzavřen. Knížky pro prvňáčky dostávají děti před koncem školního roku. Ve většině knihoven bývá předávání knížky spojeno s tzv. Pasováním na čtenáře nebo rytíře Řádu čtenářského (není povinné). Slavnostní okamžik podtrhuje obvykle přítomnost krále či rytíře, který děti slavnostně pasuje na čtenáře. Před vlastním pasováním musí děti prokázat, že se za první rok ve škole naučily řádně číst. Pasování se koná v prostorách knihovny nebo v obřadních sítích či jiných prostorech města, prováděno bývá knihovnicí, ředitelem knihovny, třídním učitelem, starostou atd. – záleží na místních podmínkách a zvyklostech.

Místo

Oddělení pro děti veřejných knihoven, při slavnostních ceremoniálech pak mnohdy obřadní síně obecních/městských úřadů či jiné reprezentativní prostory obce.

Program

Žáci prvních tříd základních škol se svými pedagogy se hlásí do projektu prostřednictvím oddělení pro děti veřejných knihoven. Ta pro děti připravují téměř po celý školní rok různé zajímavé akce, jako jsou prohlídky knihovny a seznámení s jejími službami, společná čtení dospělých s dětmi, besedy se spisovatelem a ilustrátory, povídání o knížkách, knižní výstavky apod. Děti poznávají krásné a zajímavé knížky, seznamují se s hrdiny příběhů a jejich dobrodružstvími, poznávají ale také písmenka a zlepšují si hravými metodami i techniku čtení. Od počátku školní docházky si tak zvykají na pravidelnou četbu, na návštěvy knihov-

ny a rozšiřují si své schopnosti získávání informací z různých zdrojů a práce s nimi. V rámci pravidelných návštěv ve své knihovně seznamují se zajímavými knižními tipy a zároveň se učí prezentovat přečtený text vlastními slovy. Stávají se také pozornými posluchači, pokud někdo o své oblíbené knize vypráví. Včasné zvládnutí čtení s porozuměním jim pomáhá úspěšně zvládat vyučovací předměty a vytváří základ pro pozdější úspěšné studium. SKIP každoročně vybírá autora nové knížky, posuzuje kvalitu textu a ilustrace, slavnostně ji představuje knihovnické veřejnosti.

Rozpočet

Vlastní aktivity knihovny v projektu nevyžadují zvláštní náklady. Náklady na pořízení knížek pro prvňáčky a náklady související si mezi sebe dělí SKIP a jeho partneři: nadace Čtení pomáhá, která projekt zařadila mezi alternativy charitativní podpory, a zvláště nakladatelství Triton, které knížky vydává. Část nákladů převzaly od počátku také obce, když hradily 20 Kč za každý dodaný exemplář knihy nad stanovený limit (dvě třídy, tj. 70 ks na knihovnu). Od roku 2019 uhradí objednávací knihovna, resp. obec/škola 20 Kč za každý dodaný exemplář knížky. SKIP hradí poštovné, balné, distribuci a samozřejmě autorské honoráře a další náklady.

Zdroje k využití při propagaci akce

Logo akce: <https://skipcr.cz/co-je-skip/publikace/loga-ke-stazeni>

Web: <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/projekt-uz-jsem-ctenar-knizka-pro-prvnacka> (včetně přehledu dosud vydaných knížek pro prvňáčka)

Jak se k projektu připojit

Veřejná knihovna musí být institucionálním členem SKIP ČR. K projektu se přihlásí vyplněným formulářem přihlášky na adrese <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/formulare/knizka-pro-prvnacka-objednavka>.

Několik praktických rad

- Veškeré nové informace o průběhu projektu jsou průběžně uveřejňovány na webu SKIP a rozesílány prostřednictvím elektronické konference Andersen. Je nezbytné se do konference Andersen přihlásit a průběžně sledovat novinky o projektu uveřejněné.
- Je povinné pořizovat průběžnou fotodokumentaci aktivit a zpracovat zprávu hodnotící průběh projektu v knihovně.

Kontakt na garanta akce

Roman Giebisch, roman.giebisch@nkp.cz, tel.: 739 614 027

Příklady dobré praxe

Pasování probíhá pravidelně v den rozdávání pololetního vysvědčení. Pro prvňáčka je to velký den, kdy dostane své první vysvědčení a zároveň je králem Abecedníkem pasován na čtenáře a získá registraci v knihovně na rok zdarma. Pasování musí předcházet návštěva knihovny a plnění úkolů. Pasování se pravidelně účastní 250 prvňáčků, jejich rodiče, představitelé města a další hosté. Zároveň šerpujeme Kamaráda či Kamarádku knihovny, kteří nám pomáhají při naší práci s dětmi. Jedná se nejen o dobrovolníky, ale také např. o spisovatele, knihovnice a knihovnický z jiných knihoven či zástupce spolupracujících organizací ve městě. Na pasování čtenářů navazuje projekt Knížka pro prvňáčka. Knížku u nás nedostane každý prvňáček, ale opravdu jen malý čtenář, který si ji zaslouží. Spolupracujeme vždy s jednou chrudimskou školou, školy střídáme. Pro třídy je připraven projekt na určité téma na dobu čtyř měsíců. Nejsou to jen besedy v knihovnách, ale také mezigenerační aktivity – návštěva denního stacionáře, aktivní účast na dalších akcích na podporu dětského čtenářství pořádaných knihovnou – Noc s Andersenem, Kde končí svět aj. Odměnou je pak dětem v červnu slavnostní převzetí Knížky pro prvňáčka z rukou starosty města v krásném prostředí Muzea barokních soch, a to za přítomnosti rodičů a všech blízkých.

Městská knihovna Chrudim

Kde končí svět

Cíl projektu

Podpořit a rozvíjet dětské čtenářství. Propagovat čtenářství na veřejnosti. Propagovat činnost knihoven pro děti. Zastřešit a inovovat aktivity oddělení pro děti veřejných knihoven.

Organizátor

Klub dětských knihoven
SKIP

Stručná historie

Koncem roku 1999 se vedení Klubu dětských knihoven SKIP rozhodlo, že se pokusí dát společný ráz a tím zastřešení četným a rozmanitým aktivitám knihoven pro děti, prezentovat je jako celek a zdůraznit tak význam, který v práci se čtenářem mají; to vše v projektu, jenž poskytne sjednocující tematický rámec a bude završen slavnostním oceněním všech/nejlepších realizovaných aktivit. První etapa projektu proběhla v letech 2000–2001. Slavnostně ji zakončilo přijetí delegace dětí a knihovnic z celé republiky paní Dagmar Havlovou, tehdejší první dámou, na Pražském hradě dne 7. června 2001. Deset dětí a tři dospělí zde byli pasováni na rytíře Řádu krásného slova. Pod záštitou D. Havlové, ale již bez její přítomnosti, proběhla akce ještě v následujícím roce. Paní Livia Klausová sice akci nezaštitila, ale přijala na Hradě osm vybraných rytířů společně s dalšími dětmi v rámci širšího setkání (2003–2004). Poté se akce pořádala ve dvouletých cyklech už bez oficiální záštity. Až v letech 2015–2016 poskytla záštitu paní Ivana Zemanová. Zatím poslední ročník proběhl v roce 2018. Projekt probíhal vždy s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

Počet zapojených knihoven

Každoročně se účastní kolem 60 knihoven z celé ČR.

Popis akce

Akce tematicky sjednocuje a slavnostně završuje aktivity jednotlivých knihoven pro děti, které se k ní přihlásí a jsou ochotny respektovat společné téma. Podporuje vzájemnou prezentaci

aktivit, výměnu zkušeností z nich a průběžnou inovaci aktivit k rozvoji a podpoře dětského čtenářství v odděleních pro děti veřejných knihoven v ČR. Zároveň oceňuje nejlepší aktivity knihoven, resp. jejich dětské účastníky na slavnostním ceremoniálu.

**KLUB
DĚTSKÝCH
KNIHOVEN**

Uplatněny mohou být různé formy (čtení, soutěže, besedy, workshopy aj.). Ty jsou formálně rozděleny do čtyř kategorií, v nichž se mohou jednotlivé knihovny účastnit:

1. dětské čtenářství (aktivity podporující dětské čtenářství);
2. literární soutěže a tvůrčí psaní;
3. výtvarné soutěže;
4. literárně-dramatické aktivity (činnost klubů a kroužků, dramatizace, výroba loutek atd.).

Knihovny, které se do projektu přihlásí, realizují v průběhu školního roku ke společnému tématu, jež je jakýmsi svorníkem projektu, aktivity podle svého výběru. Ty pak prezentují na regionální přehlídce (organizuje regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP). To nejlepší, co v projektu vzniklo, je pak prezentováno v obcích a regionech např. na výstavách či při dalších příležitostech. Vybrané děti jsou oceněny na společném slavnostním ceremoniálu (pasování rytířů Řádu krásného slova) obvykle společně s jedním autorem (spisovatel nebo ilustrátor) literatury pro děti, jedním interpretem literárních textů pro děti a knihovnicí/knihovníkem, který se dlouhodobě angažuje v práci s dětmi a mládeží úspěšnými aktivitami přesahujícími lokální úroveň. Z pasovaných rytířů

z řad dětí i dospělých vzniká jakési společenství, „rada“, jejíž dětští členové pomáhají v následujících etapách vybrat dospělé kandidáty na titul rytíře.

Ústředním motivem celého projektu je „kratásek“ Kde končí svět z knihy *Kolotoč s labutěmi* Zbyňka Malinského⁵:

„Pane, kde je konec světa?

Jak pro koho.

Jak to? Jak pro koho?

Třeba pro kapra je jinde než pro mšici.

Kde je pro kapra?

Pro kapra je konec světa břeh rybníka, protože kapr z rybníka nemůže, Rybník je jeho celý svět.

A pro mšici?

Na lístku růže. Mšice neví, že svět je větší než lístek růže, když nikde jinde nebyla.

Já jsem taky jinde nebyla než v naší vesnici, a vím, že svět je velký.

V tom to právě vězí, že kapr ani mšice nevědí. Ale ty víš. A čím víc budeš vědět, tím větší bude tvůj svět.“

Cílová skupina

Uživatelé oddělení pro děti veřejných knihoven, případně další děti, pokud se je podaří pro spolupráci s knihovnou získat.

Termín

Celý projekt probíhá jako bienále, tedy ve dvouletých intervalech. Akce na lokální úrovni probíhají od ledna do dubna běžného roku; v květnu probíhají regionální kola (přehlídky). Kolem 1. června (Mezinárodního dne dětí) probíhá celostátní slavnostní ceremoniál.

Místo

Akce se koná v zaregistrovaných odděleních pro děti veřejných knihoven, některé její části pak ve spolupracujících školách a na dalších místech v obcích. Regionální kola probíhají v krajských městech, případně jiných zajímavých místech regionu. Centrální kolo probíhá (s jedinou výjimkou za 18 let existence projektu) v Praze (na Pražském hradě, v prostorách Ministerstva kul-

tury ČR nebo v Zrcadlové kapli, tedy v Národní knihovně ČR).

Program

Široké a dobře známé téma dává knihovnám prostor pro aktivity všeho druhu ve všech čtyřech kategoriích. Téma s širší motivací je sděleno s předstihem (podzim předcházejícího roku) jednak po linii Klubu dětských knihoven SKIP (regionální klubka), jednak v elektronické konferenci Andersen, ale i dalšími cestami (web Klubu dětských knihoven SKIP apod.). Téma umožňuje alternativní využití nejen napříč kategoriemi, ale i formami aktivit. Poprvé se knihovny společně s dětmi ptaly, kde jsou hranice našich světů (Kde končí svět), podruhé na to, jak se v tomto světě cítíme (Moje kniha džunglí), a potřetí zjišťovaly, jak se v něm dorozumíváme (Kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem). Počtvrté se otázka změnila v poděkování; téma bylo Díky za pohádku! (konalo se v roce dvoustého výročí narození H. Ch. Andersena). Pátý ročník byl o velkém a malém v životě a ve světě; jeho motto znělo Slon a mravenec. V šestém se děti vypravily na Cestu tam a zase zpátky, v sedmém hledaly odpověď na otázku, jakou barvu má svět. V osmém ročníku psaly pro děti v Malém Himálaji společně knihu o tom, jak vypadá náš český rok; v devátém ročníku naslouchaly moudrosti čísel (Nejmoudřejší je číslo), v desátém se u příležitosti 700. výročí narození Karla IV. ptaly, jak je to s králem. V podtitulu zatím posledního (jedenáctého) ročníku stálo Já jsem tvůj člověk; tématem k uchopení bylo ve skutečnosti zvíře, resp. vztah člověka k obyvatelům živočišné říše. Tato témata tedy postupně směřovala zaměření aktivit v konkrétních školních letech. Jednotlivé knihovny připravují k uvedeným tématům především soutěže (např. literární, výtvarné nebo čtenářské), tvůrčí dílny, divadelní představení, ale i další aktivity, často ve spolupráci se školami. Pro malé čtenáře jsou zvláště v dnešní době důležitá symboly a rituály. Neoddělitelnou součástí projektu je proto založení Řádu rytířů krásného

⁵ MALINSKÝ, Zbyněk. *Kolotoč s labutěmi*. Jičín: Městská knihovna, 1999. 45 s. ISBN 80-238-4885-2.

slava. Být šlechticem třetího tisíciletí znamená mít šlechtčné srdce a ušlechtilý cíl, být zodpovědným za své panství – ctít pravé lidské hodnoty a tyto hodnoty chránit. Nezávisí to na původu, na věku ani na školním prospěchu. Členem řádu (rytířem) se může stát každý, komu je vlastní myšlenkové bohatství, jehož zbraní je kniha a krásné slovo, kdo je řádným čtenářem své knihovny a správně zachází s knihou, kdo je odhodlán ctít krásné slovo, číst dobré knihy, psát, krásně myslit i krásně mluvit. Knihovněm tak projekt umožňuje otevřeně se hlásit k tradičním evropským a lidským hodnotám, které by za jiných okolností mohly být dětmi vnímány jako fráze. Název řádu evokuje jak krásnou literaturu jako žánr, tak krásu a ušlechtilost jako estetickou a morální kategorii. V posledních letech nové rytíře pasuje – jako rytíř v historickém kostýmu – Tadeáš Matěcha, nyní vysokoškolský student z Turnova, který byl jako dítě za Liberecký kraj pasován na rytíře v roce 2012. Při slavnostním pasování rytířů Řádu krásného slova se využívá následující pasovací formule: *Ve jménu pohádek, románů a básní, ve jménu literárních hrdinů a světů, spisovatelů, knihovníků, interpretů pasuji tě na rytíře Řádu krásného slova a jmenuji tě členem Malé rady. Měj v úctě slovo, ochraňuj knížky a statečně se bij za všechno dobré, co je v nich psáno. Slibuješ?*

Rozpočet

Rozpočet konkrétních aktivit záleží na možnostech provozovatele knihovny, nebývá pro knihovny významnou zátěží. Regionální kola (přehlídky) bývají financována regionálními organizacemi SKIP, celostátní ceremoniál pak hradí SKIP, obojí s podporou Ministerstva kultury ČR a eventuálně dalších partnerů.

Zdroje k využití při propagaci akce

Logo: <https://www.skipcr.cz/co-je-skip/>
publikace/loga-ke-stazeni (při propagaci je vy-

Výjez plakátu k akci Březen – měsíc čtenářů 2012

užíváno logo Klubu dětských knihoven SKIP)

Web: <http://www.knihovnadobris.cz/>
kde-konci-svet/ (přehled dospělých, mj. vynikajících spisovatelů, výtvarníků nebo herců, pasovaných na rytíře Řádu krásného slova)

Jak se k projektu přihlásit

Na základě avíza dalšího ročníku v elektronické konferenci Andersen a podle tam uvedených pokynů (obvykle v podzimních měsících předcházejícího roku) zasláním přihlášky předsedkyni příslušného regionálního klubka Klubu dětských knihoven SKIP. Přihláška musí obsahovat následující údaje:

1. kategorie projektu;
2. název akce;
3. stručná charakteristika vlastní akce;
4. jméno knihovnice, adresa knihovny, PSČ, telefon, e-mail, region.

Knihovna musí být institucionálním členem SKIP.

Několik praktických rad

- Spojit se s předsedkyní příslušného regionálního klubka Klubu dětských knihoven SKIP; ta

zodpovídá za sběr přihlášek a garantuje činnost v regionu (jména jednotlivých předsedkyní naleznete na webu Klubu dětských knihoven SKIP: <http://www.knihovnadobris.cz/kdk-skip/skip-kontakty/>).

- Všechny přihlášené akce knihoven pak musí probíhat s využitím loga Klubu dětských knihoven SKIP.

Kontakt na garanty akce

Helena Šlesingerová, slesingerova@plzen.eu,
tel.: 378 038 200

Jana Hladíková, jhladikova@knihjh.cz

Příklady dobré praxe

Městská knihovna Antonína Marka Turnov se zapojila do všech jedenácti ročníků tohoto celostátního projektu. Projekt nám umožnil ve čtyřech kategoriích ukázat pestrost daného motta a námětu. Dal také možnost vzniku úžasně spolupráci se školami a knihovnami navzájem. Propojili se účastníci z řad dětí, pedagogů a knihovníků. Zatím žádný jiný projekt to v takové šíři a intenzitě neumožnil. Těch jedenáct ročníků ukázalo, jak nosná a v našem městě školami oceňovaná je zásadní myšlenka projektu. Každý se může zapojit podle svých možností, schopností a chuti. Kdo nechce, nemusí. Příklad takové spolupráce: Téměř v každém ročníku vznikla kniha. Společné dílo dětí – literátů, ilustrátorů, redaktorů. Knihy byly také namluveny do zvukové podoby. Následovala dramaturgie daného tématu do divadelní podoby. Divadlo se vždy hrálo na regionální přehlídce projektu a kniha je uchována ve škole, v knihovně a byla také součástí velké výstavy ze všech výtvarných prací regionu.

Městská knihovna Antonína Marka Turnov

Jmenuji se Hana Peštová a je mi patnáct let. Žiji v malé vesničce nedaleko Plzně. Titul rytíře Řádu krásného slova jsem obdržela před dvěma roky a od té doby se toho mnoho změnilo. Ke čtení samotnému jsem se dostala díky své mamince, která má knížky moc ráda. A já to po ní zdědila. A nebyť mojí paní knihovnice paní Haidelmaierové, do žádné soutěže jsem se nepřihlásila a nebyla oceněna „Rytířem“. Všechno to začalo na půdě manětínské knihovny. Vyhrála jsem soutěž Čtenář roku hned dvakrát za sebou a od té doby jsem četla a přednášela, kde se jen dalo. Když mi paní Haidelmaierová navrhl, že pojedeme do Prahy na vyhlášení této soutěže, neváhala jsem! Prostředí a atmosféra mě nadchly, a když jsem ještě byla pasována do stavu rytířského, moje nadšení neznalo mezí. Co pro mne znamenala výhra? Nesčetné možnosti! Dostala jsem se k hraní divadla. Hraji v amatérském divadelním souboru MLASK, který je znám snad po celém Plzeňském kraji. Sklízíme úspěchy, kam jen vkročíme. A ta největší a nejšťastnější věc, jaká mě mohla potkat, je to, že jsem byla přijata na střední školu – obor Knihovnictví a informační systémy a služby. Teď pracuji mezi knížkami, učím se o jejich vývoji, o tom, jak se skladovaly a vyráběly a všechny různé zajímavé věci týkající se literatury. Čtu hodně knížek, kterými si rozšiřuji svoje názory – vždyť od toho tu knížky také máme. Bez knížek by byl svět mnohem smutnější!

*Hanka Peštová (prosinec 2003), v současné době
(již jako Mgr. Hana Vlčková)
zaměstnankyně Univerzitní knihovny
Západočeské univerzity v Plzni*

Lovci perel

Cíl projektu

Podpořit dětské čtenářství formou zábavné hry, motivovat děti k četbě, k objevování nových knih.

Rozvíjet čtení s porozuměním (funkční gramotnost).

Organizátor

Východočeské regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP

Stručná historie

Projekt vznikl v roce 2010 v Knihovně města

Hradce Králové, jeho autorkou je tamní knihovnice Bc. Alice Hrbková, která byla v roce 2018 za projekt pasována na rytířku Řádu krásného slova, na jeho rozšíření a propagaci pak spolupracovali další kolegové z Knihovny města Hradce Králové a z regionálního Klubu Klubu dětských knihoven SKIP. Projekt během osmi let vysoce přesáhl svým významem i účastí knihoven hranice regionu a stal se svým dosahem i rozsahem projektem celorepublikovým.

Počet zapojených knihoven

174 knihoven a 55 škol z celé ČR, počet stále narůstá.

Popis akce

Jde o celoroční čtenářský projekt, hru, která motivuje děti ke čtení a učí je zábavnou formou pracovat s informacemi. V knihovně jsou některé knihy pro děti na hřbetu označeny samolepkou (Toto je perlorodka), každá je vybavena anotací a údajem o věku, pro který je přibližně určena. Celý seznam perlorodek by měl/a mít k dispozici knihovník/knihovnice a na požádání jej poskytnout. U knihovníka/knihovnice je také pro děti k dispozici hrací karta s otázkami ke knize. Vyplněný a podepsaný list s odpověďmi odevzdají děti po přečtení knihy v knihovně (nepode-

psané odpovědi se nezapočítávají). Úkolem je přečíst knihu a odpovědět na otázky související s jejím obsahem, což podporuje čtení s porozuměním a zároveň umožňuje dětem objevovat nové knížky. Za každou knihu a správně zodpovězené otázky k ní získává čtenář „perlu“ (korálek) a tvoří z nich postupně náhrdelník. Navíc hrací karty obsahují otázky k dobrovolnému zodpovězení, které vedou k zamyšlení a vyjádření vlastního názoru. Za odpovědi na tyto otázky hráči získávají herní peníze, tzv. moriony. Ty mohou směnít na Morionském trhu, který pořádá každá instituce podle svých možností, za nejrůznější odměny. Děti mohou soutěžit v různých věkových kategoriích, nebo jen usilovat o svůj individuální perlový náhrdelník. Systém odměn stanovuje každá instituce podle vlastního uvážení, přizpůsobit podmínkám může i pravidla.

Cílová skupina

Děti ve školním věku (čtenáři).

Termín

Děti mají šanci získávat perly v průběhu celého školního roku, jde tedy o celoroční hru.

Místo

Oddělení pro děti veřejných knihoven a samozřejmě všechna místa, kde si děti čtou.

Web Lovci perel

Program

Děti se zaregistrují u pultu v knihovně, vyberou si knihu (perlorodku), kterou přečtou, a pak k ní zodpovědí otázky. Tak je ověřováno, zda knihu opravdu přečetly. Za správné odpovědi sbírají perly, případně moriony (viz výše). Během roku jsou organizovány jarmarky pro všechny lovce, na kterých mohou získané moriony směniti za zboží. Na mnoha místech se uskutečňují i slavnostní vyhlašování vítězů, jarmarky nebo „obchůdky“, kde lovci perel mohou utratit nastřádané „finance“ ze hry, rovněž pořádá řada knihoven. Z ohlasů i fotodokumentace je jasné, že tento obchodní řetězec je pro děti opravdu silným lákadlem. Hra tak mění čtení v dobrodružství a z práce s knihou dělá zábavu. Počet perel jednotlivých dětí bývá přehledně umístěn v knihovně, děti tak mohou průběžně sledovat svůj zisk. V závěru roku mnohé knihovny vyhlašuje absolutní vítěze soutěže. Projekt lze snadno realizovat v kterékoliv městské i obecní knihovně. Motivuje k četbě knížek, učí pracovat s textem a informacemi, především je však atraktivním a aktivním trávením volného času a pro děti zábavou. V průběhu první celorepublikové lovecké sezóny se také osvědčil nápad se zapojením dětí jako tvůrců nových otázek k dalším perlorodkám. Tím se původní počet asi 700 dětských knih zpracovaných pro hru takřka zdvojnásobil a stále přibývají nové; v současné době je perlorodkami 2 746 knih. To, že se tak aktivně do tvorby otázek ke knihám zapojují i děti, je přínosem nejen z hlediska čtenářských dovedností, ale také to přirozeně mapuje zájem o konkrétní tituly dětské literatury.

Rozpočet

Nutný finanční vklad představuje zakoupení dostatku perel (větších korálků) pro soutěžící děti, něco je třeba na výrobu morionů a drobné dárky na jarmark (drobné upomínkové předměty, záložky apod. – některé knihovny tuto část hry nerealizují) a/nebo odměny vítězům soutěže. Nejde tedy o žádné mimořádné náklady.

Zdroje k využití při propagaci

Web: <https://www.lovciperel.cz/index>

Jak se k projektu připojit

Knihovník, který se rozhodne využít hru Lovci perel, vyplní registrační formulář na adrese <https://www.lovciperel.cz/registrace>. Po registraci bude mít přihlášený subjekt možnost vést si záznamy o svých čtenářích a obdržít přístup ke všem zpracovaným dětským knihám.

Několik praktických rad

- Je vhodné propojit se se školou/školami v místě. Spontánně se do hry přihlásilo několik školních knihoven a na základě zájmu učitelů přišla Krajská knihovna v Pardubicích s plánem na rozšíření možnosti registrace a zapojení školních tříd. Prostřednictvím škol se může hravá forma čtení a práce s textem rozšířit také mezi děti, které do knihovny nechodí.
- Je užitečné domluvit si sponzory cen pro dětské čtenáře. Jednou z potěšujících skutečností je schopnost zainteresovaných knihovníků (z oddělení pro děti, eventuálně z knihoven jako takových) obstarat odměny a ceny pro aktivní dětské čtenáře.
- Žádoucí je zasílání dokumentačních fotografií a případně i otázek k dalším knihám – perlorodkám.

Kontakt na garanta akce

Alice Hrbková, malsovice@knihovnahk.cz,
tel.: 495 260 790

Příklady dobré praxe

Hra Lovci perel je pro naši knihovnu přínosem, především proto, že jsou vyšší výpůjčky a do hry se registrují stále noví čtenáři. V uplynulém ročníku se u nás zúčastnilo 196 lovců, museli jsme otevřít i kategorii do 100 let. Morionský trh probíhá dvakrát ročně (na Vánoce a v červnu). Baví nás to tolik, že i když je starost o hru časově náročná (kontrolování pracovních listů, věšení perel, hlídání a značení nových perlorodek), jdeme s odhodláním do dalších ročníků.

Městská knihovna Kutná Hora

4 Dlouhodobé regionální aktivity

Čteme všichni, vypráví jen někdo

Cíl projektu

Podpořit dětské čtenářství.

Povzbudit děti k osobní interpretaci textů vlastních i přejetých.

Podpořit a propagovat vystupování dětí na veřejnosti.

Podporovat spolupráci knihovny a rodiny jako celku.

Propagovat netradiční aktivity oddělení pro děti ve veřejných knihovnách.

Organizátor

Regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP Libereckého kraje

Stručná historie

Projekt probíhá od roku 1998, kdy se konal první ročník přehlídky v Jičíně a Turnově. Jeho autorkami jsou Alena Pospíšilová z Městské knihovny (dnes Knihovny Václava Čtvrťka) Jičín a Eva Kordová z Městské knihovny Antonína Marka Turnov. U jeho zrodu stáli kmotři – vypravěči – spisovatelé Zbyněk Malinský a Marie Kubátová. Projekt probíhá jako meziregionální – spolupracují na něm Regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP Libereckého kraje (Městská knihovna Antonína Marka Turnov a Městská knihovna Semily) a Východočeské klubko Klubu dětských knihoven SKIP (Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně). Mohou se k němu připojit i další knihovny/regiony. Projekt má za sebou patnáct ročníků. Záštitu jednotlivým ročníkům poskytují spisovatelé, různé instituce, nakladatelství atd.

Počet zapojených knihoven

Každoročně v průměru deset knihoven. Akce je velmi oblíbená u dětí, rodičů i pedagogů; každý rok počet účastníků narůstá.

Popis akce

Přehlídka vypravěčů na dané téma či motto. Je zařazena do kategorie práce s textem a dra-

matické výchovy v celostátním projektu Kde končí svět. Podoba projektu se postupně proměnila. Nyní probíhají místní kola v zapojených knihovnách, poté kolo regionální a na konec oblastní v Knihovně Václava Čtvrťka Jičín. Nejlepší vypravěči se účastní i řady aktivit knihoven, např. Slavnosti abecedy a čtení (ukončení školního roku), Dnu čtenářů na Hradě (setkání nejlepších čtenářů a vypravěčů libereckého regionu), také recitační soutěže Poetika.

Cílová skupina

Děti, mládež a dospělí ve věku od šesti do osmnácti let (kolem 200 účastníků).

Termín

Akce nemá pravidelné termíny. Vyhlášení probíhá obvykle v lednu, místní kola probíhají v březnu až dubnu, regionální kolo v květnu, oblastní kolo pak obvykle na podzim.

Místo

Městská knihovna Antonína Marka Turnov, Městská knihovna Semily, Knihovna Václava Čtvrťka Jičín. V těchto městech se také konají jednotlivá kola přehlídky (místní kola ve všech městech, regionální kolo v Semilech, oblastní kolo v Jičíně).

Program

Přehlídka vypravěčů je ojedinělým projektem v rámci České republiky s dlouhodobou tradicí. Účastník soutěže si může vybrat text z knih známých i neznámých, který je mu blízký, a ten přepravět. Zvlášť jsou hodnoceny vlastní autorské texty. Délka přednesu by měla být cca dvě minuty. Kromě individuálního vyprávění je možné v některých ročnících i „rodinné“ vyprávění rodičů s dětmi. Za léta si projekt postupně získal kladné ohlasy především od rodičů a pedagogů. Výkony žáků hodnotí pět odborníků z řad spisovatelů, básníků, knihovníků a herců.

Rozpočet

Náklady na místní kola hradí pořadající knihovna. Zahrnují odměnu porotě, ceny pro vypravěče, případně propagaci, občerstvení nebo doprovodný program podle finančních možností provozovatele knihovny; při postupu do dalších kol pak cestovné pro děti. Náklady na regionální a oblastní kola nesou pořadající knihovny, podporu poskytuje SKIP a Ministerstvo kultury ČR.

Jak se k projektu připojit

Je nutné zaregistrovat se u organizátorů přehlídky. Přihlášku na přehlídku vypravěčů zašle na vyžádání garant akce.

Několik praktických rad

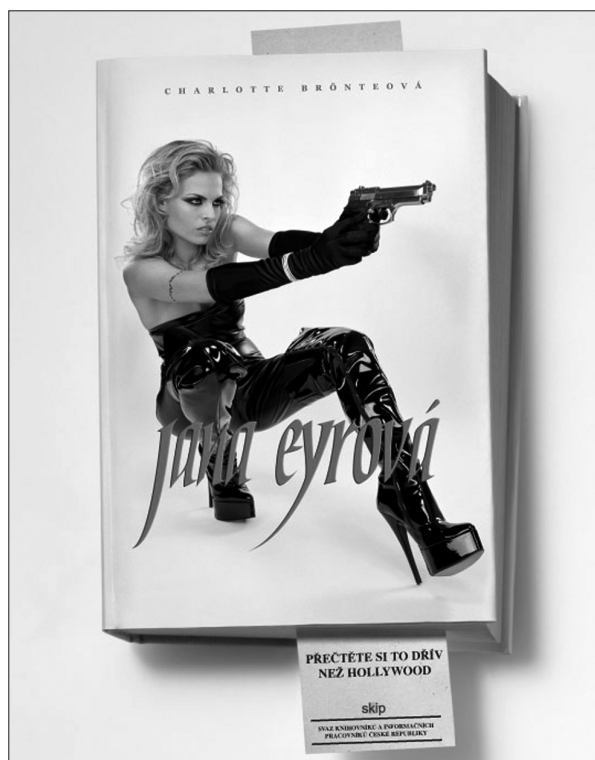
- Je nezbytné vyřešit problematiku osobních

údajů účastníků přehlídky. S podanými informacemi bude nakládáno podle zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů. Účastí v soutěži účastník, popř. jeho rodič nebo zákonný zástupce, výslovně souhlasí s tím, aby pořadatel bezúplatně pořizoval zvukový a obrazový záznam akcí včetně podobizen účastníků, a souhlasí se zveřejněním takových záznamů na internetových stránkách knihovny a k další propagaci.

- Pokud chce knihovna vést vypravěče metodicky, lze doporučit semináře s lektorem Martinem Hakem.

Kontakt na garanta akce

Eva Kordová, ekordova@seznam.cz,
tel.: 736 712 400

Kampaň Přečtěte si to dřív než Hollywood

Hry bez hranic aneb Knihovnice dětem

Cíl projektu

Rozšířit vědomosti a znalosti dětí o regionu, ve kterém žijí.

Podpořit využívání knihoven jako zdroje informací.

Propagovat práci a služby oddělení pro děti ve veřejných knihovnách.

Umožnit setkávání a poznávání dětí z různých míst (a knihoven) kraje a jejich vzájemnou komunikaci, sdílení nápadů a prožití zábavného dne.

Organizátor

Regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP Karlovarského kraje

Stručná historie

Akce se koná každoročně od roku 2007. Autorkou nápadu je Ladislava Nemčíčová z Městské knihovny Nová Role, projekt uvedly v život členky Karlovarského regionálního klubka Klubu dětských knihoven SKIP. Od té doby probíhá projekt každoročně. Od počátku je finančně podpořen SKIP a Ministerstvem kultury ČR.

Počet zapojených knihoven

Společného setkání se účastní každoročně cca 14 knihoven Karlovarského kraje a jejich dětských soutěžních družstev.

Popis akce

Hry bez hranic jsou soutěžní klání dětských družstev z jednotlivých zapojených knihoven na zadané téma, jež souvisí s regionem a obcí, v níž pak soutěž probíhá, to vše na základě informačních zdrojů získaných v knihovnách. Podstatné je setkávání dětí z různých knihoven v kraji a jejich vzájemná komunikace, získávání nových poznatků o tématu i regionu a jejich sdílení.

Cílová skupina

Akce je určena dětem školního věku z přihlášených knihoven Karlovarského kraje. Družstva se samozřejmě každoročně obměňují. Družstva (mají cca čtyři členy) se samozřejmě každoročně obměňují.

Termín

Akce se koná každoročně, termín vlastního soupeření je stanoven podle možností pořadající organizace (knihovny), nejčastěji koncem května.

Místo

Vybrané město Karlovarského kraje a místní knihovna; místa se střídají podle vzájemné dohody.

Program

Každý ročník má své konkrétní téma, námátkou Rytíři na hradě Loket (středověk), Pravěk, Olympijské hry, Řemesla apod. Toto téma vybere regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP se zohledněním specifik místa, kde klání proběhne. Zároveň se zde dojednávají soutěžní úkoly, organizační záležitosti atp. Skladba soutěžních úkolů je různorodá – ověřují se v nich např. čtenářské kompetence, schopnost vyhledávat informace, literární znalosti, ale také znalosti o regionu (zeměpisné, dějepisné, přírodopisné) i sportovní a výtvarné dovednosti. V projektu nemá jít jen o znalosti a poučení, ale také o zábavu a společné zážitky dětí. Vlastní program je někdy doplněn přednáškami odborníků, kteří mohou pomoci i s formulací soutěžních úkolů.

Rozpočet

Rozpočet akce závisí na možnostech provozovatele knihovny, náklady pro účastnické knihovny jsou zanedbatelné – pouze na výrobu soutěžních kostýmů; s vyššími náklady je třeba počítat v knihovně pořadající vlastní soubor družstev. SKIP s podporou Ministerstva kultury ČR hradí cestovní náklady.

Zdroje k využití při propagaci akce

Logo a web: <http://klubkokv.cz/projekty/hry-bez-hranic/>

Jak se k projektu připojit

Zaslat přihlášku Zdeňce Hradské, garantce akce a zároveň předsedkyni Karlovarského klubka Klubu dětských knihoven SKIP.

Několik praktických rad

- Za svěřené děti přebírá knihovna odpovědnost od rodičů, kteří podpisem potvrdí souhlas s pobytem dítěte mimo domov; tyto organizační záležitosti je vždy nutně pečlivě dořešit.

- Při organizaci setkání je důležité zapojení dobrovolných pomocníků, kteří pomohou s organizací a zajištěním této náročné akce.

Kontakt na garanta akce

Zdeňka Hradská, detske@mksokolov.cz,
tel.: 352 622 505, I. 20

KnihOlympiáda

Cíl projektu

Rozšířit vědomosti a znalosti dětí o regionu, ve kterém žijí, umožnit jim poznat nové místo v regionu.

Podpořit využívání knihoven jako zdroje informací.

Propagovat práci a služby oddělení pro děti ve veřejných knihovnách.

Umožnit setkávání a poznávání dětí z různých míst (a knihoven) kraje a jejich vzájemnou komunikaci, sdílení nápadů.

Umožnit dětem prožít zábavný den s knihovnami a novými přáteli.

Organizátor

Regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP Moravskoslezského a Olomouckého kraje

Stručná historie

Projekt probíhá od roku 2014. Jeho autorka Mgr. Marika Zadembská se nechala inspirovat Hrami bez hranic, které probíhají v Karlovarském kraji. Společně s ostatními členy klubka pak připravili úspěšný projekt v regionu, do něhož zvou další knihovny.

Počet zapojených knihoven

V prvních ročnících se zúčastnilo pět až sedm soutěžních pětičlenných týmů z jednotlivých knihoven, v následujících ročnících už to bylo devět týmů.

Popis akce

KnihOlympiáda je soutěžní klání dětských týmů knihoven Moravskoslezského a Olo-

mouckého kraje. Soutěží se ve vybraných sedmi až deseti disciplínách, z nichž některé jsou sportovní, jiné vědomostní, orientované na znalosti regionu, literární a čtenářské, některé kreativní a hravé. Vítězné družstvo získá putovní pohár a medaile pro svou knihovnu a město a také právo uspořádat ve městě příští ročník soutěže.

Cílová skupina

Děti základních škol (od devíti do dvanácti let) ve čtyřčlenných družstvech.

Termín

Akce probíhá pravidelně v září; předtím se na ni knihovny připravují.

Místo

Vybrané město Moravskoslezského a Olomouckého kraje. Tam se akce koná se na různých místech podle možností knihovny (např. v knihovně nebo v městském parku). V případě pěkného počasí se vždy přednostně využívají venkovní prostory ve městě.

Program

Děti soutěží na několika stanovištích, v zajímavých a zábavných disciplínách. Téma každého ročníku znají dopředu. Mohou se proto se svou knihovnou předem připravit, nebo zkusit štěstí bez přípravy, záleží na konkrétní knihovně. Nakonec není důležité vyhrát, ale zúčastnit se a užít si to! Týmy se setkávají kolem deváté hodiny ráno. Jsou přivítány zástupci knihovny i města, např. starostou, pak se představu-

Záložka s Milanem Caisem z Tata Bojs

jí samy (představí pokřik, maskota a sebe jako tým konkrétní knihovny). Následují soutěžní disciplíny, které pro ně hostující knihovna připravila. Téma je buď obecně známé (např. Harry Potter v Olomouci), nebo je inspirací místo, kde se soutěž koná (např. řemeslné hry, pověsti nebo nářečí), vždy jsou rovněž disciplíny sportovní (překážková dráha s knihou apod.) a zábavné (skládání puzzle, oblékání do kostýmu podle textu, „lázeňský švihák“ atp.). Soutěží se cca do dvou hodin odpoledne, poté se vyhodnocují vítězové.

Rozpočet

Knihovna, která se pouze účastní soutěže, má zanedbatelné náklady, vlastně jen společný stejnorodý pro soutěžící družstvo (většinou upravená trička). Cestovné na soutěžní klání hrají regionální organizace SKIP Moravskoslezského a Olomouckého kraje.

Knihovna, která soutěž pořádá, zajišťuje veškeré zázemí, diplomy, medaile, občerstvení, dobrovolníky. Obvykle jde o 5 až 10 000 Kč; vychází se však vždy z konkrétních možností knihovny.

Zdroje k využití při propagaci

Web: <https://www.skip10.cz/2017/06/27/kniholympiada-2017/>

Jak se k projektu připojit

Přihlásit se přes e-mail klubko.skip10@gmail.com.

Několik praktických rad

- U menších obcí je dobré do příprav a realizace zapojit obec a její představitele.
- Důležité je zapojení dobrovolných pomocníků (např. i žáků místních škol), kteří pomohou s organizací a zajištěním této náročné akce.
- Vhodné je pro všechny zúčastněné získat od sponzorů jako odměnu za jejich šikovnost malý dárek.
- Žádoucí je zaslání dokumentačních fotografií garantovi akce.

Kontakt na garanta akce

Marika Zadembská, klubko.skip10@gmail.com, tel.: 774 664 682

Příklady dobré praxe

Poslední ročník v Paskově byl skvělý – komunitní. Zapojili se žáci základní školy a připravili disciplíny a také je pak realizovali, starosta vital týmy a předával ceny, přijela i místní televize, byl propůjčen velký altán pro týmy, zázemí, připraven stánek s občerstvením pro soutěžící, organizátoři měli speciální trika, byla domluvena návštěva zámku. Už jen z fotek je cítit, že se zapojila celá řada lidí a obec knihovnu hodně podpořila. V tom vidíme jistý benefit: že se knihovna zviditelní a pro obec je prestiž ukázat se před jinými knihovnami.

Mgr. Marika Zadembská, předsedkyně klubka Klubu dětských knihoven SKIP Moravskoslezského a Olomouckého kraje

My všichni jsme Východočeši

Cíl projektu

Rozšířit vědomosti a znalosti dětí o regionu, ve kterém žijí.

Podpořit využívání knihoven jako zdroje informací.

Propagovat práci a služby oddělení pro děti ve veřejných knihovnách.

Umožnit setkávání a poznávání dětí z různých míst (a knihoven) kraje a jejich vzájemnou komunikaci, sdílení nápadů a prožití zábavného dne.

Organizátor

Východočeské regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP

BRAŇTE KNIHU!

Jak to dobrý mrav dnes žádá,
slnit prsty - to má ráda!

Jaké je to čtení k zlosti,
než v ni přelámev kosti!

Je to stará historie,
mastnotu že papír plje.

Jak to bývá v světě všade,
pekáč na knihu se kladě.

Čert vzal všechny knižní značky,
načpak máme sirky, špacky?

Mista pekná moudrá hlava
klidně z knihy vyrezává...

Jak se cítí knížka v ráji,
děticky když s ni si hrají!

Prší, prší, jen se leje,
v dešti kniha pookřeje!

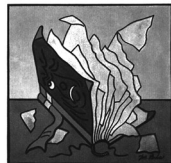
Komu všechno k užtku je,
nábytek jí podstavuje.

Také pes má k čtení vlohy,
proč však kniha nemá nohy?

Knihu bez námahy vrátíš,
když jí prostě někde ztratíš.

Za to, že jí kdekdo chválí,
ejhle jak jí dodělali!

Plakát Josefa Lady s textem Jiřího Mahena na podporu čtení

Stručná historie

Akce probíhá od roku 2011. Jeho autorkou je Bc. Iveta Novotná z Městské knihovny Chrudim.

Počet zapojených knihoven

Do první etapy soutěže se zapojuje kolem 16 až 18 měst (knihoven) z východních Čech. Ve druhé fázi bývá účast skromnější – kolem šesti knihoven.

Popis akce

Jedná se o vědomostní soutěž, kdy knihovny z celého kraje vystaví na své weby informace o svých městech (v kategoriích historie, přírodní zajímavosti, významné osobnost města) a zašlou odkaz na tyto informace a otázky doplněné alternativními (správnými i nesprávnými) odpověďmi koordinátorovi projektu. Obdrží pak odkazy na webové stránky všech zúčastněných knihoven kraje. Soutěžící děti, které e-mailem dostanou odkazy (viz <https://www.slavoj.cz/souteze-a-ankety/my-vsichni-jsme-vychodocesni/informace-k-prostudovani-odkazy.html>), poté z těchto stránek čerpají informace a podle možností se je naučí, případně zpracovávají zadané úkoly. Ve druhé fázi pak odjíždí soutěžní družstvo z každého města (knihovny) na soutěžní klání do vybraného města kraje. Kromě znalostí se také hodnotí prezentace o vlastním městě a připravené stejnokroje (trička) týmu.

Cílová skupina

Akce je určena pro děti pátých až sedmých tříd (tříčlenná soutěžní družstva) z přihlášených knihoven Královéhradeckého kraje.

Termín

Akce se koná obvykle ve dvouletém cyklu. První etapa probíhá nepravidelně v dubnu – květnu, vlastní soutěžní klání probíhá podle možností pořádatelky organizace, nejčastěji koncem května.

Místo

Jednotlivé zapojené knihovny a následně vy-

brané město regionu, kde se často jedná nejen o pobyt v tamní knihovně, ale také o venkovní aktivity, návštěvy místních zajímavostí apod.

Program

Knihovny se mohou zúčastnit pouze první fáze projektu, tedy prezentace informací o městě na webu, druhá fáze projektu pro ně není povinná, mohou s informacemi pracovat s dětmi i jinak. Ideální je však zapojení i do fáze druhé. Na samotném setkání soutěžních družstev odpovídají děti na desítky otázek z mnoha měst regionu, zároveň se spolu seznámí a naváží kontakty; tento rozměr akce je velmi důležitý. Kromě soutěžních otázek musí družstva řešit další úkoly: skládají básně, počítají obrázky, doplňují texty písní, přemýšlí nad různými významy slov apod. Kromě toho bývá připraven i doplňkový poznávací a zábavný program ve městě, a to např. i formou nočních napínavých her a aktivit.

Rozpočet

Rozpočet akce záleží na možnostech provozovatele knihovny. Knihovny potřebují finance na cestovné dětí. Na ceny a program částí přispívá regionální organizace SKIP. Občerstvení je často zařízeno pořádatelkou knihovnou. Knihovny, které se zapojí a vyvěsí otázky o svém městě na web, přispívají také cenami pro soutěžící.

Jak se k projektu připojit

Přihláška se zasílá e-mailem na adresu předsedkyně Východočeského klubka Klubu dětských knihoven SKIP (garanta akce) po vyhlášení dalšího ročníku projektu.

Několik praktických rad

- Žádoucí je zaslání dokumentačních fotografií garantovi akce.
- Aktuální informace o dalším ročníku lze získat u garanta akce.

Kontakt na garanta akce

Marta Staníková, stanikova@slavoj.cz,
tel.: 499 320 157

Nekoktám, čtu!

Cíl projektu

Podpořit a propagovat v místě i kraji čtenářské kompetence dětí.

Propagovat dětské čtenářství na veřejnosti.

Představit dětem zajímavé tituly dětské literatury.

Podpořit aktivní spolupráci knihoven v regionu, rozšířit spektrum jejich služeb.

Posílit spolupráci knihoven se základními školami.

Organizátor

Karlovarské regionální klubko Klubu dětských knihoven SKIP

Stručná historie

Projekt probíhá od roku 2015, má tedy za sebou již čtvrtý úspěšný ročník.

Počet zapojených knihoven

V posledním ročníku bylo zapojeno již 17 knihoven kraje.

Popis akce

Přihlášená knihovna vyhlásí soutěž ve čtení v místě svého působení (např. na výlepové plochy knihovny) a uspořádá místní kolo této soutěže ve dvou kategoriích (čtvrté a páté třídy). Sama si určí počet soutěžících v každé kategorii (doporučeno je obsadit každou kategorii minimálně třemi soutěžícími), průběh a podmínky místního kola. Vítězové se pak zúčastní krajského kola soutěže.

Cílová skupina

Žáci čtvrtých až pátých tříd základních škol.

Termín

V průběhu ledna a února proběhnou místní kola, koncem února či počátkem března navazuje kolo krajské.

Místo

Zapojené knihovny Karlovarského kraje (místní kola), resp. následně Krajská knihovna v Karlových Varech.

Program

Místní soutěž proběhne podle podmínek stanove-

ných lokální knihovnou. Vítězové místních kol postoupí do krajského kola, kde se tedy utkají nejlepší čtenáři z jednotlivých měst (zapojených knihoven). Úkolem soutěžícího je přečíst před čtyřčlennou porotou a diváky vybraný text. Ta hodnotí:

- plynulost projevu (zasekávání v textu, přeskačování vět, změny v rychlosti čtení);
- správnou výslovnost („drmolení“, komolení slov);
- intonaci (rozlišení otázky od věty oznamovací, přímá řeč, rozkazovací věta apod.);
- hlasitost projevu (zda soutěžící čte dostatečně nahlas, aby jej publikum slyšelo);
- rychlost projevu (zda soutěžící nečte příliš rychle, nebo naopak pomalu);
- neverbální projev soutěžícího (výraz, pohyb, mimika atd.);
- porozumění textu (dvě až tři otázky, které položí porotce).

Porota pak rozhodne o vítězi.

Rozpočet

Rozpočet akce závisí na možnostech provozovatele knihovny. Obecně jde především o náklady na cestovné pro účastníky krajského kola, případně ceny pro vítěze/účastníky v kolech místních. SKIP s podporou Ministerstva kultury a také Karlovarský kraj zajišťují ceny pro vítěze i upomínkové předměty pro všechny soutěžící.

Zdroje k využití při propagaci

Web: <http://klubkokv.cz/projekty/nekoktam-ctu>

Jak se k projektu připojit

Přihlásit se lze u garanta akce.

Několik praktických rad

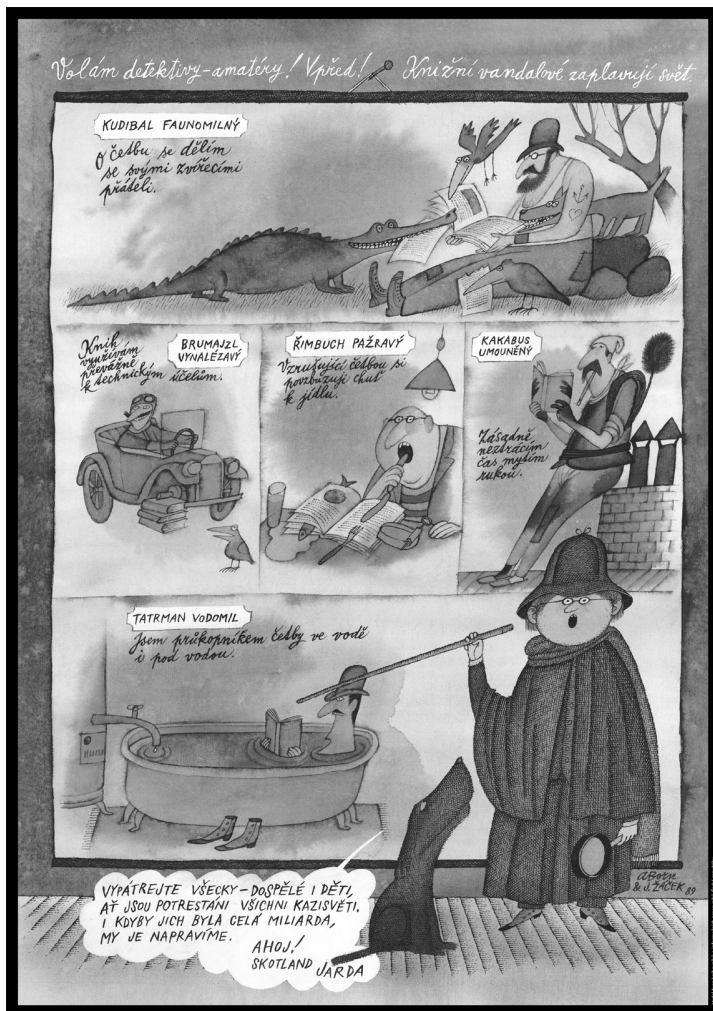
- Knihovník/knihovnice v dané knihovně předem vybere vhodnou literaturu, ze které budou děti nahlas předčítat. Text okopíruje pro každého porotce. Soutěžící čte text přímo z knihy (tj. z originálu).
- Je vhodné oslovit pro spolupráci v této soutěži místní základní školy, soutěž lze uspořádat i v rámci školního vyučování (akce v knihovně).

- V případě, že se v místním kole nepřihlásí dostatečný počet soutěžících do některé z kategorií, knihovna přihlásí do krajského kola pouze vítěze té kategorie, v níž soutěž mohla řádně proběhnout.
- Je vhodné pro všechny zúčastněné získat od sponzorů jako odměnu za jejich šikovnost malý dárek.

- Pokud se knihovna rozhodne zapojit do hodnocení i publikum, doporučujeme vytvořit předem tabulku pro urychlení sčítání výsledků v jednodušším provedení.

Kontakt na garanta akce

Zdeňka Hradská, detske@mksokolov.cz,
tel.: 352 622 505, I. 20

Plakát Adolfa Borna na podporu čtení

Škola naruby

Cíl projektu

Podpořit vztah ke čtení a předčítání v rodině (přesvědčit rodiče, aby denně se svými dětmi četli).

K podpoře tohoto cíle propojit rodinu, knihovnu a školu.

Organizátor

Městská knihovna Český Těšín s podporou regionálního klubka Klubu dětských knihoven SKIP Moravskoslezského a Olomouckého kraje

Stručná historie

Program na podporu čtení v rodině Škola naruby vznikl na schůzce klubka Klubu dětských knihoven SKIP Moravskoslezského a Olomouckého kra-

je v roce 2008. S nápadem „žákovské knížky“ přišla šumperská knihovna, v českotěšínské městské knihovně se pak zrodila definitivní podoba projektu. Ten zprvu podpořil úhradou 10 000 ks deníčků ročně pro všechny zúčastněné knihovny SKIP. Dosud bylo vytištěno cca 100 000 ks deníčků. Projekt pokračuje již jedenáctým rokem.

Počet zapojených knihoven

V prvních letech se do projektu každoročně zapojovalo více než 100 knihoven z celé republiky, v posledních letech se počet ustálil na 20 až 30 zúčastněných knihovnách a školách. Účastníky, pro něž akci v místech organizují knihovny nebo školy, jsou nejen rodiny v Česku, ale také v chorvatském Daruvaru nebo v americké Minnesotě,

**Dobrá doména je jako dobrá kniha,
nikdy její jméno nezapomenete.**

zeptejte se Aleše

www.kamaradk knihovna.cz www.nocsandersenem.cz www.brozenmesicitenaru.cz
www.tydenknihoven.cz www.moje kniha.cz www.dendetskeknihy.cz
www.knihovny.cz www.ctesyrad.cz www.bibliohelp.cz

skip sítězka CZ.NIC

Všechny domény vyřizujeme a spravujeme prostřednictvím CZ.NIC na základě licenčního smlouvy CZ.NIC

Plakát SKIP ke spolupráci se sdružením CZ.NIC, správcem domény CZ

kam doputoval deníček Školy naruby do České a slovenské školy Twin Cities.

Popis akce

Projekt podporuje každodenní čtení v rodině. Do čtenářských deníčků pro děti a rodiče zapisují děti, kdo z rodičů jim ten den četl, jeho čtení známkuje, píše pochvaly či poznámky, malují své zážitky z přečtených knih. Několikrát do roka pak knihovna tyto rodiny zve na setkání (rodičovskou schůzku), kde se s rodiči věnuje problematice dětského čtenářství v této věkové skupině s využitím moderních forem práce. Projekt podporuje celostátní kampaň Celé Česko čte dětem (<http://www.celeceskoctedetem.cz/>). Akce není regionální aktivitou v pravém slova smyslu, protože se jí účastní knihovny napříč republikou, je však dnes již pouze regionálně řízena a koordinována.

Cílová skupina

Děti mladšího školního věku a (hlavně) jejich rodiče, prarodiče, případně další dospělí, kteří jsou ochotni věnovat dětem svůj čas (a mají smysl pro humor).

Termín

Projekt probíhá průběžně, vlastní schůzky se konají nepravidelně, podle podmínek knihovny; čtenářské deníčky dostávají děti před začátkem školního roku ve veřejné knihovně.

Místo

Domovy dětí a veřejná knihovna v místě.

Program

Jde o každodenní aktivitu rodičů a dětí s knihou, o konkrétní domácí čtení, resp. předčítání, a zpětnou vazbu, kterou poskytují formou zápisu do deníčku (jakési „žakovské knížky“) děti. Dojmy z přečtených knih i společné aktivity si mohou čtecí rodiny sdělovat na pravidelných schůzkách v knihovně, mohou si vzájemně doporučit zajímavé tituly a prostřednictvím knihovny se také seznámit např. s novinkami na knižním trhu, zajímavostmi z oblasti dětského čtenářství, aktivitami knihovny atd.

Rozpočet

Rozpočet akce záleží na možnostech provozovatele knihovny. V prvních letech poskytoval finanční podporu i SKIP. V současné době akci zajišťuje Městská knihovna Český Těšín, knihovny si zakoupení deníčků hradí samy, ostatní náklady pak závisí na konkrétních podmínkách; vzhledem k uvedeným aktivitám jsou prakticky zanedbatelné. Cena deníčku je 15 Kč za ks + poštovné.

Zdroje k využití při propagaci akce

Web: <https://www.knihovnatesin.cz/skola-naruby>

Jak se k projektu připojit

Deníčky si lze objednat (a tím se k akci připojit) v Městské knihovně Český Těšín na adrese ekonom@knihovnatesin.cz. Proti objednávce jsou deníčky zaslány na adresu objednatele. Důležité je uvést v objednávce fakturační údaje.

Několik praktických rad

- Je výhodné navázat úzkou spoluprací se školami v místě, vzájemná spolupráce je oboustranně výhodná.
- Vítání jsou účastníci ze všech krajů republiky.

Kontakt na garanta akce

Jana Galášová, jana.galas@knihovnatesin.cz,
tel.: 731 124 249

Příklady dobré praxe

Čtyřikrát do roka pořádá knihovna pro držitele žákovských knížek i jejich rodiče třídní schůzky. Na těchto setkáních si děti prohlédnou nové knížky, dostanou tipy na to, co si mohou přečíst, zasoutěží si, pochlubí se krásnými obrázky inspirovanými přečtenými knížkami a také sdělují dojmy z četby. Nejlepší čtenářské deníčky jsou vždy na konci roku odměněny. Hru na školu vzaly děti v Českém Těšíně naprosto vážně a aktivně se do ní zapojily. To, že mohou známkovat své rodiče, babičky, dědečky nebo starší sourozence, kteří jim čtou, se jim opravdu zamlouvá.

Městská knihovna Český Těšín

5 Praktická doporučení pro pořádání akcí

Pro knihovny, které nemají dosud příliš zkušeností s pořádáním akcí, přikládáme ještě praktická doporučení:

1. Vycházet vždy z potřeb a zájmů v místě (udělat si průzkum, oč je zájem, co v obci chybí, co nikdo nedělá) a **komunikovat** o tom s (potenciálními) **partnery** v obci; vědět tedy, proč chceme akci pořádat.

2. Posoudit vlastní podmínky, možnosti a kapacity (co zvládneme, co můžeme): především **personální** (nezapomínejme využívat dobrovolníky v obci), **prostorové, technické, finanční a časové**. Realizace aktivit vždy záleží na velikosti a personálním zajištění knihovny, na velikosti obce, její věkové struktuře, na infrastruktuře služeb a množství organizací, které v ní působí, na dopravní obslužnosti obce a jejím spojení s okolím atd.

3. Stanovit si cíl akce (měřitelný, kontrolovatelný, stručně a jasně formulovaný). Cíl je sdělení nejen pro cílovou skupinu, pro niž akci pořádáme, ale i pro nás jako organizátory.

4. Rozhodnout, kdo bude cílovou skupinou, pro niž akci chceme pořádat (rodiny s dětmi, žáci, studenti, handicapovaní, lidé v produktivním věku, senioři atd.), a **jak velká by měla účastnická skupina být**.

5. Promyslet a rozhodnout o vhodných formách a metodách práce.

6. Zjistit si dobré i špatné zkušenosti srovnatelných **knihoven s obdobnou aktivitou** a informace o podobných akcích.

7. Prodiskutovat záměr se zřizovatelem a (i potenciálními) **partnery**.

8. Připravit si rozpočet a zajistit nezbytné finanční krytí (zřizovatel, partneři, sponzoři, stanovení případného vstupného apod.). Veřejné knihovny u nás jsou sice zvyklé organizovat akce s minimálními finančními náklady, rozpočet je však třeba udělat vždy a zahrnout nejen

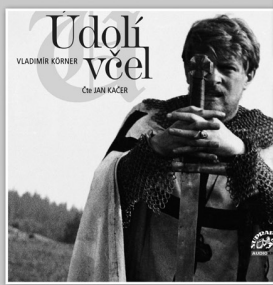
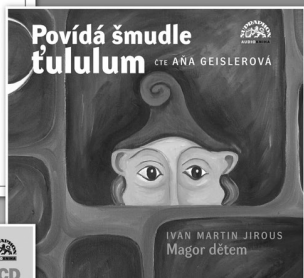
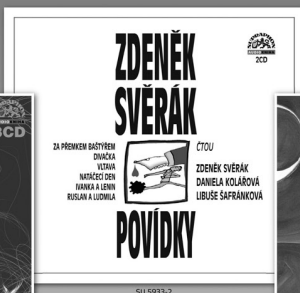
finance na vlastní realizaci akce, ale i případné personální náklady; je-li třeba, pak i pronájem prostor, techniku, občerstvení, poštovné, dopravu, popř. ubytování, tisk a výrobu materiálů, propagaci či cestovní náklady atd.

9. Vybrat vhodné místo (tím mohou být např. knihovna, prostory partnerské organizace či zřizovatele, náměstí, park nebo jiné veřejné prostory obce). Pokud se akce bude konat mimo prostory knihovny, je nutné zvážit dostupnost místa z hlediska cílové skupiny, možnost parkování, občerstvení, v létě možnost klimatizace, v zimě vytápění; nezapomenout na kapacity (a stav) toalet, dostatek odpadových košů, funkčnost a heslo k WiFi připojení; je třeba poskytnout informaci o spojení hromadnou dopravou do místa konání, případně připojit či zveřejnit mapu apod.; myslet na přehledné označení místa konání. Při vícedenních akcích bude nutné zvážit i to, zda bude knihovna zajišťovat ubytování a stravování, ale do takových akcí je dobré pouštět se až se zkušeností z akcí menších, jednodenních. Zajistit akci přímo v knihovně bude jistě nejsnazší, přesto i zde je třeba věnovat zmíněným detailům pozornost.

10. Rozhodnout o termínu/termínech, případně periodicitě, pokud bude akce pravidelná (vždy je výhodné pořádat akce cyklické, pravidelné, opakované), o **hodině** (v závislosti na konkrétních možnostech cílové skupiny), **délce akce** atd. Termíny je třeba vždy dodržovat; v případě nezbytné změny ji včas avizovat cílové skupině. Při plánování termínu je dobré zjistit, zda neohrožuje s jinou akcí v obci/městě, která by ohrozila účast cílové skupiny, případně s dalšími knihovnickými akcemi, viz přehled významných knihovnických akcí na webu SKIP (<https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/knihovnicke-akce/>).

11. Rozvážit, zda akci pořádat zcela samostatně nebo ve spolupráci s partnery, eventuálně jaký bude jejich podíl na ní.

AUDIOKNIHY ČTENÍ PRO VAŠE UŠI

Můžete si zapůjčit v naší knihovně!
Zakoupíte také u vech dobrých prodejů s CD a knihami.

www.supraphon.cz

Výjez plakátu k akci Týden knihoven 2015

12. Sehnat kontakty na kvalitní lektory či účinkující, jejich kvality raději osobně ověřit, dohodnout formu odměny (např. DPP, DPČ nebo bezplatné vystoupení).

13. Strukturovat dobře program (úvod, konkrétní, jasně definované body programu a závěr; vhodně volit přestávky, občerstvení; stanovit přesný harmonogram, zodpovědnost osob za jednotlivé úkoly). To vše pomůže vyvarovat se zmatků.

14. Při venkovních aktivitách je dobré mít připravenou **alternativu pro špatné počasí**; stejně bychom měli umět reagovat na výpadek elektrického proudu, zpoždění lektora apod.

15. Zajistit propagaci a marketing akce všemi dostupnými cestami (můžete využít výškové plochy knihovny, zřizovatele, partnerů, místní rozhlas, místní zpravodaj, webové a facebookové stránky knihovny a partnerů, sociální síť obecně, letáky do schránek, ústní propagaci, regionální média, vlastní tiskové zprávy, pomoc uživatelů knihovny atd.); je třeba vždy zvážit, který typ pozvání je pro konkrétní cílovou skupinu nevhodnější. Dobré je mít k dispozici grafický manuál pro konkrétní akci. Pokud se připojujete k akci SKIP, nezapomínejte na logo konkrétní akce, případně logo, jehož použití doporučují garanti dané akce. Pokud je to vhodné, pro informaci o účasti vytvořte online regis-

trační formulář, který zaručí přesnější přehled o pravděpodobném počtu účastníků.

16. Na vlastní akci přivítat účastníky, jmenovitě pak VIP, partnery a sponzory; hlídat hladký průběh akce; na závěr se **se všemi rozloučit**, zúčastněným, partnerům, sponzorům a pomocníkům **poděkovat**. Pro účastníky lze vymyslet originální dárek, který jim bude akci připomínat (propagační materiál knihovny, lokální či regionální produkt partnerů, děkovní dopis s fotografií atp.).

17. Nezapomínat na zpětnou vazbu, pomůže nám akci objektivněji zhodnotit (sledovat během akce reakce účastníků, získat jejich hodnocení přímo po ukončení akce nebo později, např. pomocí online dotazníku). Pokud se rozhodneme pro dotazníkovou zpětnou vazbu, měla by být anonymní, otázky stručné, jejich zodpovězení nesmí zabrat více než několik minut času; u významných osob (např. zřizovatel) je vhodný osobní dotaz na spokojenost s průběhem akce.

18. Vyhodnotit každou akci, vyvodit ní pro sebe závěry, v případě opakování akce případně změňte i její pojetí.

19. Sdílet zkušenosti s ostatními knihovnami i partnery v obci.

20. Pokud budeme v kterékoli fázi přípravy, realizace či hodnocení akce požadovat od koho-

koli osobní údaje, je nezbytné myslet na **zásady ochrany osobních údajů**. Stejně tak je třeba dodržovat **ustanovení autorského zákona**. Níže uvádíme několik základních zásad:

- Myslete na to, že podle občanského zákoníku je možné vyfotografovat či nafilmovat člověka tak, aby bylo možné určit jeho totožnost, vždy jen s jeho svolením. Zároveň je možné takto pořízené snímky šířit obvyklým způsobem (reportáž z akce, nikoli užití na leták či billboard).
- Svolení nemusí být písemné, může být dáno i mlčky, ale je nezbytné, aby dotyčný o fotografování věděl a měl možnost ho vyloučit. Proto je třeba na pořizování záznamů vždy vhodným způsobem upozornit, např. v pozvánce na akci, na tabuli u vchodu do místnosti, kde se akce uskuteční, nebo ústně při zahájení akce.
- Větší pozornost je třeba věnovat fotografování dětí. Zejména při užití jejich fotografií pro propagaci knihovny je třeba požádat o svolení rodiče. Jde-li o školní akci, pro běžné užití fotografií postačuje, pokud rodiče již dali svolení škole.
- Popisky fotografií s uvedením jmen účastníků uvádějte pouze tehdy, pokud s tím zúčastnění souhlasí.
- Pokud chcete vystavovat dětské práce i práce dospělých (např. výtvarné či literární výstupy ze soutěží), získajte souhlas od jejich autorů, případně rodičů. Při soutěžích je nejvhodnější uvést již v pravidlech soutěže, že účastníci souhlasí se zveřejněním svých děl.
- Pokud práce ze soutěží chcete použít k dal-

ším propagačním účelům, musíte k tomu získat souhlas autora.

- Pamatujte, že pokud neuplynulo 70 od smrti autora, nemůžete s jeho dílem bez souhlasu volně nakládat, zejména zveřejňovat kopie na internetu, upravovat dílo apod.
- Úryvky děl, obrázky apod. můžete použít ve svých prezentacích volně jako citace s tím, že uvedete jméno autora.
- Čtení knihy nebo jiného autorského díla na veřejnosti, např. při různých vzdělávacích a kulturních akcích pořádaných knihovnami, je užitím autorského díla ve smyslu autorského zákona č. 121/2000 Sb.
- Pokud knihovna organizuje veřejné čtení neziskového charakteru (nevybírání vstupného), musí díla čtených autorů ohlásit prostřednictvím formuláře přístupného na stránkách Národní knihovny ČR (<https://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/ctenarstvi-1/verCteni06.htm>).
- Pokud bude knihovna pořádat veřejné čtení, při kterém bude vybíráno vstupné (tj. bude dosaženo přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu), musí si sjednat licenci na toto čtení přímo s autorem nebo agenturou DILIA (<http://www.dilia.cz/>).
- Za veřejné čtení v knihovně ale není považováno čtení, které se uskuteční v rámci spolupráce se školami jako součást vyučování, tj. pokud se jedná o akci konanou ve spolupráci se školou, nemusí knihovna nic hlásit.
- Pokud na svých akcích chcete provozovat hudební produkce, musíte si smluvit licenci s kolektivním správcem autorských práv OSA (<http://www.osa.cz/>).

6 Závěr

Pokud by snad uvedený přehled aktivit k podpoře čtenářství a propagaci služeb knihoven nepředstavoval dostatečnou inspiraci k následování, lze využít další zajímavé projekty na podporu čtenářství; tvůrcem těchto projektů jsou jiné subjekty, knihovny se k nim však rovněž

mohou připojit a často připojují. Jsou to např. kampaně Celé Česko čte dětem, Rosteme s knihou, Den literatury, ale také např. projekt Čteme všichni (SUK) atd. Informace o projektech i cestu, jak se k nim připojit, lze nalézt na jejich webových stránkách.

Stojí-li knihovny před rozhodnutím, zda se připojit, nebo ne, je vhodné poradit se s ostatními knihovnami v blízkém okolí či v regionu, vyslechnout jejich zkušenosti, seznámit se s příklady dobré praxe. Inspirací mohou být také vzdělávací akce na související témata, ať už je pořádá SKIP nebo jiný subjekt. Namátkou jsou to jistě regionální porady pořádané knihovnami pověřenými výkonem regionálních funkcí či krajskými knihovnami, semináře některých knihoven a regionálních organizací SKIP (namátkou: Komiksy a knihovna100Xjinak, Deskovky a knihovna 100Xjinak, Živé knihovny, Práce s digitální knihovnou, cyklus seminářů pro hudební knihovny, Mládež a knihovny, Knihovníci knihovnickům, Knihovna prakticky – Bookstart pro všechny, Práce se seniory v knihovnách, Knihovnická dílna v rámci festivalu Jičín – město pohádky – tolik jen část inspirací z roku 2018).

K nejlepším inspiračním zdrojům patří také některé konference, přehlídky aktivit, ba i oborová společenská setkání SKIP (např. Co venkov-

ské knihovny umějí a mohou, Knihovnická dílna, přehlídka OKNa, valné hromady Klubu dětských knihoven a některých dalších odborných sekcí), programy a akce Centra dětského čtenářství Knihovny Jiřího Mahena v Brně atd. Řadu nápadů lze nalézt na relevantních webových stránkách (např. v Databance vzdělávacích knihovnických programů na webu Knihovny Jiřího Mahena) a v elektronických konferencích (zejména pak v konferenci Andersen). Dobrou radu poskytnou i další oborové organizace a spolky (Sdružení knihoven ČR, Asociace knihoven vysokých škol ČR nebo Asociace muzeí a galerií ČR) a zapomenout nelze ani na knihovnické publikace (např. s využitím fondu Knihovny knihovnické literatury Národní knihovny ČR) i oborový periodický tisk (vedle Bulletinu SKIP také např. Čtenář, Impulsy, Duha nebo zpravodaj U nás). Zdrojů inspirace je tedy celá řada, záleží jen na zájmu a iniciativě konkrétní knihovny, který a jak využije. SKIP všem nabízí svou pomocnou ruku.

ZVLÁŠTNÍ ČÍSLO 1 – ROČNÍK 27 (2018)

*Autoři textu: Zlata Houšková, Roman Giebisch a Vít Richter s využitím podkladů poskytnutých výkonným výborem SKIP a jednotlivými organizacemi (především knihovnami)
Zdroj obrázků: archiv SKIP*

bulletin skip

Odpovědná redaktorka: PhDr. Linda Jansová, Ph.D. **Redakční rada:** PhDr. Linda Jansová, PhD. (šéfredaktorka, tel. 606 725 835, e-mail linda.jansova@gmail.com), Bc. Kateřina Bajo Stehlíková, PhDr. Vladimíra Maksová, PhDr. Marcela Buřilová, Mgr. Adéla Dilhofová, Mgr. Roman Giebisch, Ph.D., Mgr. Zlata Houšková, Bc. Kateřina Hubertová, Mgr. Alena Otrubová, Mgr. Lenka Šimková, Mgr. Jana Vaculíková, Mgr. Editka Vališová, RNDr. Alena Volková Balvínová. **Vydává** Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (Mariánské náměstí 190/5, Praha 1, IČ 40765407) s příspěvím dotace Ministerstva kultury ČR. V tištěné podobě časopis vychází dvakrát ročně (dvě zvláštní čísla), v online podobě šestkrát ročně (čtyři řádná a dvě zvláštní čísla). **DTP:** Silvie Hejlová, silva.hejlova@seznam.cz. **Vytištěno** ve spolupráci s firmou Ceiba s.r.o.

Adresa elektronického vydání: <https://bulletinskip.skipcr.cz/>.
Zvláštní číslo předáno do tisku 10. 12. 2018.

Evidenční číslo Ministerstva kultury ČR E 6740.

ISSN 1 2 1 0 - 0 9 2 7, online vydání ISSN 1 2 1 3 - 5 8 2 8

2018 NOC S ANDERSENEM

LETOS

JIŽ 18.

ROČNÍK

Klub dětských knihoven SKIP ČR
a
pořádají 23. března 2018

NOC S ANDERSENEM

Děti je nutno předem přihlásit

albatros

KLUB
DĚTSKÝCH
KNIHOVEN

skip

Březen měsíc čtenářů 2019
v rámci akce hledáme

MISTER

ČETBY

Fotografie Gustava Frittenakého byla použita s laskavým svolením Mgr. Zdeny Frittenaké.

Více informací na
www.skipcr.cz

Geiba

KNIHOVNY.CZ

BŘEZEN
MĚSÍC ČTENÁŘŮ
3CC

skip